

اجتماعی نظریات

گل پاچا الفت

د افغان بجاهد اطلاعاتی مرکز

۱۹۸۷—۱۳۶۵

اجتامی نظریات

د

کل پاچا الفت

مهتم

محمد حسن ولسمل

خپروونکی

د افغان بجاهد اهل داعی مرکز

١٣٦٥ — ١٩٨٦

الكتاب المقدس

دكتاب نوم : اجتماعی نظریات
مقدم : محمد حسن ولسمل
خپروونکی : داغان مجاهد اطلاعاتی مرکز
دخپرپوکال : ۱۳۶۵ هش / ۱۹۸۶
شمیر : زر توکه
بیه : ۲۰ روپی

another element,

三

لهم انت أنت الباقي

أهروا بناد استاد الفت

فهرست

مح

ب
ه
ط

عنوان

سریزی
ولسم سریزه
درفع سریزه
د منگیال سریزه

متن

۱	فکر .....
۱۳	کار او عمل .....
۲۲	له کار سره علاقه .....
۲۶	عقیده .....
۲۹	اخلاق .....
۳۴	تقلیم او تربیت .....
۳۱	دقضاوت شعور .....

عنوان	دوق	حساب	مخ
خيال	.....	.....	۴۱
عشق او حرص	-	.....	۴۵
د هشرا فن عشق	.....	.....	۴۹
یوانز یتوب	.....	.....	۵۴
زره او ته	.....	.....	۵۹
سترگی مه پتوئی	.....	.....	۶۴
د نرمافی تغییر	.....	.....	۶۷
برابر نه دی	..	.....	۷۲
د اسلام در دمنو!	.....	.....	۷۹
د سبا فکر	.....	.....	۸۰
پخوانه دیوی	.....	.....	۸۳
		=====	۸۶

تریون

فکر دانادی

په

نوم

بسم الله الرحمن الرحيم

اوئل فی کشوك نه لویی عالم په خوب و پیده دی تول
داد مبارکه وینه حلموته پیغام سونه دی

دنن نه تقریباً پخوس کاله پخوا روا بنا دیگل پاچا الفت پورتني
شعر ویلی اوچه سری دم جوم الفت صلحب آثارو ته لب غوندی
په ئیز شی نو دا ورته خرگند بزی چه د سوننو کلوونو په تې ېدو به
هم د دغه او، ثبی شاعر او د افغانستان د خپل عصر د دغه نامتو
لیکوال اثار خپل ارنې نیست له لاسه وېنکړي بلکه په وړو سته نهافز
کښی به یې لامپی انې بنت نه ریات شي .

د الفت صاحب هر اثر چه سری لوی داسی فکر کوي چې زوندی
ناست دی او دغه نهول په صحنې، منظرې او نادو دی وینی او د قلم په

شبې يې خپلو و مەنزاڭلۇ تە و ئاندى كويى.

«اجتایی نظریات» دمکروم الفت صاحب ناچاپ شوی اثر
دی چه حقن په شاهی دوره کښی په ملکیت عازم ټهایزن هم اخستی
خود چاپ امکان پی نه و پیدا کړي له نېټه مرغه په دې دې وړو سیتو
وختونو کښی را ته یو چا د افغانستان نه د الفت صاحب دنونه و
چاپ شوو آثار و سره یو خای طور، د دې کتاب حیین مضامین
د «مجاهدلوس» په وړو سیتو ګنډ کړی په ټوله، در په در او هبارز
ولس ته تقديم شول خواوس غواړو چه په مستقل دول پی دافنه هم
الهلاعاني مرکزله خوا چاپ و نشر کړو. هدارنگه د الفت صاحب هغه
مقابی چه د افغان» په ملي جريده کښی خپرې شوی د هغوا شاعر و
په شمول چه د افغان، په ملي جريده کښی چاپ شوی او د دوی د
شروندا نه دو، و سیتو ګلوب اشعار به هم د مستقلو ګتابو ټونو په دول
که خدائی ګول دې شار درې نولو مستوفیکو ته تقديم کړو.

دخدای ببنلی الفت صاحب په کتاب باندې نهاد د پارو خه لیکل خلکه
 گرانه خبره ده چه نه دوهره سواد نسلم او یو بپسواه باید دیو دانشمند
 عالیم ، د شرطه فکرخاونداوستره که نامتو لیکوال په اشرباندې د
 خه لیکلوحق ونلری او په هدغه اساس نزو خانته داحق نه ورکوم
 بلکه په دغه وسیله دنور و خوانشو او مبارزه لیکوال اونه هیله لرم
 چه دو هن ددغه دانشمند لیکوال په دغه مهم اثر دشنه لیکلو قلمی قدرت
 بنکلن کړي نو خکه ستاسو درنولو ستونکو وخت نه نیسم او خپلې
 خبرې د پښتو دیو شاعر په لاندې ینې شعر ختموم :

باغ دگلوبه سمسوری مونن به نه چو

د بلبلو به پری شو، وی مونز به نه یوو

محمدحسن ولیس مل دافنان بجا هد اطلاعاتی مرکز عمومی آمر

کونٹاکال خیبر کالوی ۲۰-۱-۱۳۶۴

لهم انت أنت الْمُنْذِرُ بِالْحَقِيقَةِ الْمُسْتَقِرَّةِ الْمُنْهَى
إِلَيْهِ الْمُرْجَى إِنَّكَ أَنْتَ أَنْتَ الْمُنْذِرُ بِالْحَقِيقَةِ الْمُسْتَقِرَّةِ
أَنْتَ الْمُنْذِرُ بِالْحَقِيقَةِ الْمُسْتَقِرَّةِ الْمُنْهَى إِلَيْهِ الْمُرْجَى
أَنْتَ الْمُنْذِرُ بِالْحَقِيقَةِ الْمُسْتَقِرَّةِ الْمُنْهَى إِلَيْهِ الْمُرْجَى

بسم الله تعالى

دالفت دنيا پاکه او سپيچللي دنيا ده، هلتنه کينه اوکدرت،
 ڪرکه او نفترت، بعض او عداوت خاي نه لري، هلت دميني
 او محبت و بزبي چلپري، دسعادت او نيمگنې بازو وله الوزي
 او دوروري او انس او انسانيت دعروج او معراج دنيا ده،
 هلتنه هر خنه دالفت په کانې تلل کېزي او هرقضاوت په هدي
 منطق ولاردي. لکه خرنگه چي دالفت دنيا پاکه او سپيچللي
 ده همدارانه دالفت وينا هم خربه او په زئم پوري وي،
 قدرت په پښتنو کي همداسي يو الفت پيدا کري و
 چي دنيا يې پاکه او سپيچللي او وينا يې خربه او بشکلي
 ووه دالفت دميني او سوروي شاعر او دانسانيت او
 نيمگنې منادي. ده په شعرکي دفلسفې ژورنال سايل
 خايلو لاي او په نشرك شعری باره يکي پيدا کولاي شرای
 اوله هدي کبله به اړواښادا استاد حبibi ويل چې

الفت په نتر کې هم شاعري ڪوي .
الفت ڦور انقلابي فڪر درلود ، دده مغزو تل د
اجتماعي مثبت او بستون او بدلون سوچ لاندي ڪري
و ، دده مبارزه د چيلي ، خور ٻ ملي او ڪري ٻ ملي اکثر ٿيت
له پاره وه او دا جتماعي راز-راز هفاسد و دله منځه
و هلو نسخه يې و هاندي ڪولي ، له هدي ڪبله د ده
وينما انتقادي او نشداره وه خو نيشونه يې دمار او لسم
غوندي نه وو بلکه لکه نيشتر چي له گهونونه فاسده ويٺي
باسي دده خبرو هم له مغزو ٻونه د فاسد و فڪرونو
د ايستلو و ظيفه درلوده .

د الفت لوئي ڪمال دا ڦ چي وينما يې د معنى
له مخي ڙوري ، فلسفه او په عامضو منطق گلپيولاره وه
خود اداره مخي ساده ، سڀنه ، عام فهمه او په اولسی
تمثيلونو او مثالونو ولاړه وله هدي ڪبله د دله وينما نه
لوئي عالمان او دلبن سواد خاوندان مساوی استفاده کولاي
او خونداو پند تري اخيستلاي شي . دده شعر او نشر دوازه
هداخوبۍ لري او عادي مضمون او عاليٰ خبرنې يې دوازه
په یوه پله سروان دي او ادائي یوه ، دنيا يې یوه او وينما يې
يې ده .

د الفت وينما د شروندي له پاره ده خود محدود زمانی چوکات
بنديز نه مني اولوي اعجازي دادي چي هيٺکله يې پرمخ د

زهبردی ڪريني نه سائي او دده هر منشور یا منظوم
ڪلام چي هروخت لولي فكرکوي چي همداشن یې
ليکل او د ننخى شرونده پاره یې ليکل خوچي دليک او چا پ
تاريغ ته یې و گورها چي زور متن دی نو هک حيران شې او
بی اختياره اعتراف و کري چي خهره لوی انسان و او د دورين
فكري هينداره یې خورمه صفا او سڀځلې ووه .

اجتماعي نظریات داروا بنا د استاد الفت داجتماعي مضبوتو
يوه مجموعه ده چي په بېلا بېلو و ختونوکي ليکل شوي خو—
مجموعي عمر یې تر خلوپښتو خلونوکم نه دی خکه هفه وخت
دهه په آثاروکي ددي اشنوم ويچوچي مطبوعاً عاق جايزيه یې ګتلې
اما د نشر اجازه نه ! نشرې دلي خکه نشوی چي وينسوونکي
مطلوب یې درلودل او پاخونوکي خبرې پکي نغبني وي . دادى
او س یې چي ډچاپ موقع و مونده تاسو یې ولوی چي خورمه
دوسيبي چي پکي ده او زهربونز د بد بختيو پيشگري یې په خورمه
پاخه منطق او شاور بصيرت کري ده .

دده هر ايش همندا سې دی او هره وړخ یې مضبوته
نوښت او نويوالی لري نو خکه یې د آثارو بيا بيا چاپول او
تکثيروں په کار دی . او ورسه یې بيا- بيا الوستل او—
خوندا او پند ترې اختياره .

موبن د خپلو هشرانو په ناخننه کي دېربې غوره
او بې علاقې يو، د دوى مقام په تهاكلوکي عدالت نه کوو

او ددوی په روا او مسلم حق ستگی پهتوو، په دنیا کې دېر
نوابغ او فیلسوفان شته چې خپلور ملتونو نمانځلی او منږي
منلي دی خومونښنه دا کار په خپله کوواونه د نور و قضایا
ته غورېز دو، سید جمال الدین افغانی موښن و شاره خو
هغه وخت موږ پېړانده چې نور و ملوشود او هغه هم دا سې
نه که دوی چې پېژندلی دی. همداران که داروا بساد الفت آثار
د نورو په شربو ترجمه او نشر شي یقیناً چې دعلم او تفکر په نړۍ
کې به لور دریخ ورته و پاکل شي او څن او فکر به یې وسیع نهیوال
شهرت ترلاسه کړي

زه چې او س دا پا ینې سیره نغارم غواړم چې د خپلولو یانوې
باب دې قدری کر غېړن سکوت مات کرم او په فازکړۍ
اروا بساد الفت ته د افغان نباخن متفکر، لوی علامه او پیاوړی
فیلسوف نوم واخلم او په دې توګه یې هغه حق چې په
افغانی جامعه یې لېږي خه نه خه اداکړو، دده پاک روح ته
دعاه کووا او روا یې له لوی خدای نه بشاده غواړو !

په مينه

حبيب الله رفيع

پېښور، کوز تاکال

۱۳۶۵ / ۵ / ۷

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
كُلُّ شَيْءٍ مِّنْ حَلَقَةِ الْأَرْضِ
وَمِنْ عِنْدِهِ وَمِنْ فَوْقِهِ
وَمِنْ بَيْنِ أَنْجَوْنَاهُ
وَمِنْ بَيْنِ أَنْجَوْنَاهُ
وَمِنْ بَيْنِ أَنْجَوْنَاهُ

«ان في خلق السموات والارض و
اختلاف الليل والنهر لآيات الاولى
الآلياب - الذين يذكرون الله قياماً و
قعوداً وعلى جنوبهم ويتذكرون في
خلق السموات والارض ربنا ما خلقت
هذا باطلا سخوانك فقنا عذاب النار ۵

صدق الله العظيم

اسلام د تفکر او پینش دین دی ، اسلامی نوی-
لید د تفکر او بصیرت پر سترن - ولاسی دی او الله تعالى (ج)
خپلو بندگانو ته د تفکر او تعقل پر کرپنور دین لامر بنوونه
کرپیده .

اسلام د پتھر ستگو د مئلو دین ندی - اسلام پر شعوري
او نکری پستھیزو اصولو د اشان او تھولپنی د جو رہدو
په لور خو جنیت دی او د انسانی سعادت پر خوا پر
عظم انسقلاب .

حکه خو الله تعالی (ج) انسان دشوند په تولو ساحو او برخو کې تفکر ته ټابلی، دخلوقاتو، کامناتو او د دنیا او آخرت په اړه یې پر تفکر هیڅه ډول بندیزندی لکولی حتی پدغه ساعه کې د ځینو شکونو او خیالا شو په پیدا کړدو افسان موآخذه کوي هم نه.

مطلوب د اچې تفکر ته د مرد اړحښت و رکړۍ شو چې که حیین شکونه هم لدغه لارې د انسان په نه او مغزو کې خطور پیدا کړي نو هغه د دغه شکونو له منځ ګنڍکار نه بلن ڪېږي.

په اسلام کې هیڅکله هم دیو امر په هکله د پتو سترګو د منلو حکم ندي راغلی بلکو ګرد اسلامی احکام دیو عملی او فکری اصل له مغې د تدبر، بصیرت لو تفکر په تله تلل ڪېږي - حکه خو الله تعالی په قرانکريم کې ځای پر ځای د تدبر، تعقل او تفکر خرگندونه ګړي لو په ځینو موارد وکړي یې دامر په صیفه د تفکر او تعقل لو ټړی ته خپل بندگان ټابلی دی.

په اسلام کې تحری، تعقل او تفکر دیو اصل په توګه مثل شوی حکه خو که مجتهد په خپل اجتهاد کې له مسهوی او اشتباہ سره غایغ هم شي خوله ثواب نه - جوې برخې ڪېږي نه، او که حق ته وړ سید نو د دوو - اجرونو مستحق دی.

نه موئن د گران هیوایو معاصر مفکر او ادیب او وابسته
 استاد گل پاچا الفت په پیلو تپا به آثارهو «اجماعی تظریاتو»
 په لرسکه د تفکر، تعقل او بعیرت هفا هیمو ته دینهایات
 ځای و رکړی تفکری په دومنه اړه ځښتناک معرفی کړي چې
 د یو تولني عروج او نسخالی په وړه سترلي دی.
 استاد که یوئی خواته د نشر په د ګر کې نوی ادبی مکتب
 را منجنه کړي - نوله بلی خوا په د شرونډ د یو بشپړ تصویر
 په توګه د ټولنیزو در دنو، ګډو ډیو، مظالمو، نا بر ابیو هر
 اړخ خپړل - د هغه نه ملونه په په ګونتو کړي او د علاج
 او درمان لارې چاري یې خر ګندی کريدي - او ڈلور و خیالو ته
 شور و فکر و نو، له مخې په د شرونډ یون تاکلی دی. له هدې
 امله وايی ؟

که هریو رانه و شرنې خیال او فکرې مه و شنه
 پدې کې چې وطن ته لوی تاوان لیدلی دی

او «ادبی ګناه پندی» «فکر» د خلاصهون غن په هېټکو
 او د فکر و نو د تجدید او فکری افرمنګی استعمار پر خلاف
 «مبادرې سرغنده لارې پېښې»

مرحوم الفت پر اسلام د ژور فهم او درک پر اساس
 که پر اسلام پوهده نو پېژانده په هم ځکله خوکله چې له

من نه نژدی شل پنجه ویشت کاله دخه دروسيي له
سفره را و گرچه نود خپل سفر په هکله په کابل ځبله
کې ولیکل : « البتنه داد هغه کښې مفهوم دی نه عین عبارت »
« دجمعي په وړخ دلمانځه دادا کولو پاره یوه جو هات ته ولاړم
له خو سپين بزېرونه پرته په جو هات کې نور خترک نه لیده
کېدل - په سبانیو وړ چاښو کې نهاد پرتو نه لمانځه په هکله
خبرونه او عکسونه چاپ شوي وو، پداستی حال کې چې
وړ چاښه را کړل شوء نو خبریال په راسره هر که پیل کړو
لومړۍ پوښتنه په دا وه ،

تاسي پچله ولیدل چې دشوروی په جمهوريتونکي پوره
ديني او مذهبی آزادی شته او خلک په بشپړه توګه خپل
ديني فرایض ترسه کوي او سن به تاسي ته دخینو تبلیغاتو
غلطوالی پچيله ثابت شوي وي چې ګنې په شوروی کې ديني
آزادی نشيته .

ما (الف) حواب وړکړې چې : لومړۍ خبره داده چې ما یواحې
د یوه بنار په یوه جومات کې د جمعي دلمانځه دېږو فرمه
جمع چې یواحې سپين بزېرو پکي برخه در لوده لیدلی اوله
نور و سيمو کومه اطلاع نلرم ... دو همه خبره دا چې
اسلام یواحې دلمانځه دين نه بلکي اسلام سیاسي
او اجتماعي خواوي هم لري او هيٺکله هم په دلمانځه او اوداشه
کې نه خلاصه کېږي ...

دا پغپله د مرحوم الفت د اسلام پېژندې او اسلام
پوهېدې په هکله د دوي ده ګه دهایت خرگندونه کوي
چې دروسي د حيلو او توطئه پر وړاندې له نن نه نزدي
دېرش ڪاله د دغه خبر دو او لکه څينه کسان اسلام یې
یواځي د لمامنه او سروزې دین نه باله ...

مرحوم الفت که د شوندې نزدي شل ڪلونه پېچواهنو
او د یې مدرسو کې د فقى، تفسير، حدیث، اصولو، صرف،
نحوی، معانيو او منطق پنه، پنه کتابونه ولوستل نو له
دېرسو ڪلونو زيات یې د دغه زدکړي علم په سیورۍ کي د تفکر
او بصیرت په رهنا کې نوی او شروندنی سپړې ډامنځته کړی او
د غسی یې نوی ادبی سبکونه او ادبی مکتبونه په ښه کړل.

«اجتیاعی نظریات» د استاد الفت دفن او فکر دیو شهکار
په ترکه د تفکر د مشق او د اخلاقی او اجتماعی درسونو مدرسه
هم ده چې د څوانانو لپاره د سروشتفکری د یوه رهنا استاد
حيثیت لري.

استاد که په «اجتیاعی نظریات» کې د دموکراسۍ کله دین
کارولی نودا هغه وخت دی چې هر چا په تېره سیاسو جرایانو
دوخت د منحط مسلط حاکمیت سره د مبانې کربنې او —
عنوان ته اکلي او استاد هم غوبنېتل چې لدغه لارې کمونیزم
ته د څوانانو د اوښتلو مخه و نیسو او دغه لارې د هفوی پرمخ
و ترنی:

دلته نه وه له بل خایه ده راغلی
د خو ورخومیله دیموکراسی ده

استاد پغیل اثر «دېټولنې په جوړوکي د قوان» دیوی ایده یولوژۍ
اوېټولنیز سیا می اقتصادي نظام په توګه د بشري توکم د نیکې غږي
او د بېټکپلاکي خواکونونه شره د ډغورنې یواخنې لمرڅرك او
رغنده هسیر د اسلام حاکمیت سبودلی دی .

«اجتاعی نظریات» دنن پروون او سبا څېړه مېيی ،
دا سی چې نن پې نه، پېزی نه ، سبایي تېربنی نه او پروون
پې بدلهزی نه ، خه پې چې پروون کښلی دنن پر ذهنیت او
حالاتو ره ساخنې چې د سبا مخ هم ترې څلېزی .
له بنه بخته د غه اړخښتناک اثر چې کلونه کلونه یې د -
منحطواو فامدو حکومتونله خوا د حبس ورځی تېروول د
افغانستان د ډغورنده اسلامی انقلاب په بختور سباوون
کې : اسارت له ځنځیرو نوځخات پیداکوي چې دادی افغانستان
وو، او جاهد ولس ته ډالی ځلېزی .

په مېينه

ښکیال

اسلام بریالی دی؟

۶۵ / ۶

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

فکر

په هفه توړت کښی چه شعور او احساس درندو په شان
امساتکوي. هلتنه چه د شرق و غرب اهتیاز نشي کډای او
هرڅه مجہول وي. په هنډه ځای کښی چه د اسټان ستوري چا ته
لورۍ او لوډن نه بنسټ او سترګه په سترګه نه بشکاري.

په هفه وخت کښی چه بې له حیرت او اړهامه بل هیڅ شی نه
وې موجود او د قبلي پته نه وې معلومه، سړۍ به کوی خوا ته
درېزې؟ او کوم لورې ته به مسجده کوي؟

په دغښی حال کښی انسان مکلف دی چه فکر به کوي او هرې
خوا ته چه فکر هېږي وکړه هماغه طرف ته به منځ اړو ډا او خدائي
ته به لام په نامه درپنېي.

په دغه وخت کښی که دی لمړخاته خوا ته ولاړو ډا ته د لمړ
بنده نه ویل کېږي بلکه د قبپا اهل باله شي.

دده قبله او کعبه په دغه حال کښی د مشرق^۱ په لوری انتقال
کوي او په دغسی موافق کښی چه انسان هری خواته د فکر په نفوته
مغ واروی دلوی خبتن مغ هاغه لوروی او د خدای حور
هاغله بويه .

په دغه شان موقف کښی که خلور ته خلور، رخواته د خپل
فکر په اشاره او اجازه نخه کړي او د دوه تنوفکرهم په یوه خوا
اتفاق ونکري خلور، واره داسي مثال لري لکه چه کعبه په مينځ
کښي وي او هري یوه د ډوال ته مخاغن ولاروی .

دلته منطق او برهاں سري ته په یقين سره دا وائی چه پدې
خلور، تو کښي کړيو د قبلي لوري موئندلي وي، درې نو خواره مو
په بله خوا ولار دی او غول بدلي دی مګر پاک خدای د خلور، ولار
 مختلف او عحال فکروننه پنډل دربار کښي قبلوي او د یون لمونځ هم
له قبلي نه چپ نه گنه .

دلته منطق قیاس درو تنوبه غلطوالی قطعی حکم کوي او په
احتمال دول د یوه تن د فکر او راي په صحت قايلېنۍ خکه چه که
دغه خلور ته؛ شرق و غرب، جنوب او شمال ته نه وي ولار بلکه
په خلور، وکنجهونو درې بدلي وي تول په غلطه ولار بدلي او یوه هم
صحیح لوری نه دی موئندلي مګر دغه علمي او عقلی فيصله سره له
دغه برها نه اعتبار نلري او د هري یوه فکر حق ګنډل کېز ځکه چه په دغه

(۱) دلته د افغانستان د قبلي لوري په نظر کښي نیوں شویدی

حین کبی له انسان سر بی له فکرکولو او تحری خنہ بله و میله نشته
او هیخ یود بلاد فکر په منلوا او قبلوونه دی مکلف، که په دوی کبی
پوستن د پر هوښیار وی هغه نور د خپل فکر په پیروی نشي
محبوبولی او نه هغه بل داکولی شي چه ده ته به یوه خوا حقه معلوم پری
او سره له دې به دبل په فکر پسی درو می او کعبه به دبل په نظر
گوره (۱) .

دلته دهه یوه فکری او عقلي تکلیف همدغه دی چه پخپله فکر
وکری اوله خپل فکر بز کار واخلي .

په اسلام کبی دخلوسره مذہب ښو حقانیت په همدغه اساس
بنا دی او هغه فکری اختلاف چه دخلوسره اماما نو په هینځکښی
موجود دی هیخ یوه د فکر حقانیت نه سلبوي .

له دېنه انکار کېدای نشي چه د انسان فکر قاصر او ضعیف
دی، دده په نظر کبی یوشی په بل مزم معلوم پری، په د پروشیانو
کبی انسان فکر غولپری، سهروه کېږي او غلط پری مگرسه له
دې لوی خدای پخپله حق او صحیح کتاب کښ هر هر خای انسان
ته د تفکر او تعقل امر کړو او هغه خوک چه فکر نه کوي ملاعت بولی.
له همدغه خایه موښ د فکر دا زادی په ضرورت پوهېدلی
شو او په اجتماعی مسائلو کبی فکرکول او فکر بنکار کول یود د پر
ضروری امر ګنھو .

موښن باید فکر او د فکر خاوند اనو ته موقع ورکړه و خپل
کار و کری او خپله وظیفه په ازار دانه دول اجر آکړي .

دنن ویرمی دیموکراسی هم انسان ته همدغه توصیه کوی
چه هر شوک باید خپل اجتنای افکار او نظریات خرگندگری او-
فکرونه مختنق نشی .

که شوک کوم ناشنا او نوی فکر بنکاره کوی شوک داخل نزی
چه هفه له مستوفی کلک و نیسی او ملامت ئی کری حکه چه هر
فکر ابر و روح نه وی او حق ته نشی رسیدلی، هرسی پدی
مکلف هم نه دی چه هرگونه به پخپل فکر کبئی حقیقت ته خان
رسوی او هیچکله به نه سهوه کېزی مگرداد هریوه وظیفه ده
چه فکر بکوی او حقیقت به لته روی

مرتب به فکر کو او په حقایقو پسی به گرنوکه و هرسیده ده
اجره دی او که سهوه شوونو فسکر کول پخپله یوبنه کار دی او انسان
له غفلتے پری خلا صیبی .

ددنیا د پرلوی مفکرین او مشهور پرهان د پرخله پخپل فکر
کبئی سهوه شوی او غلط افکار و چن پاته دی چه انسان بدل بختی
خواته سروانوی مگرسه له دی دفکر ازادی یو ضروری امر دی .

که شوک و وائی چه انسانانو په دنیا کبئی د پر بدبد کارونه و کرمه
او ده پر فسکر نه او فسادونه ئی انسانی جو امعوته و رسول، مراحتی چه دغه
نسل قطع کړوا اوسان پری نزد و چه دی دنیا ته سراشی دا خبر عینا
داسی معلومین ی لکه چه سری دفکر غلطی او اضمار په نظر
کبئی نیسی او د فکر ازادی سلبوي .

دوی دو مره فکرنه کوی چه د انسان جو امعو و کول ددی

دپاره چه دری ته هسر و نه رسپزی یاد روی چاته هسپر و نه رسپزی
خومرو غلطه خبر و ده .

دفکر مختنق کول او محوه کول دانسانیت په سترنی پېښو
اپښودل او انسانی جامعه د حیوانیت خواته را بل دی .

موږنې بايد فکر و کړو او بی فکره نشو، د فکر انزادی که د
خایانا نو، غډا اندازه یا کارا نو د پاره هسر لري دیو ملت دپاره
ډېره فید معلومېږي او د سې یتوب ترقی و صېرې ګامو قوفه ده .

که فکرونې آنزاد شی او هر ټه رک خپل نظریات بنکاره کړي شي
مفکرین او فکری مشغله پیدا کړي، دغه د مملکت مهم مسائل
چه او س پکښی فکرونه ګنگیں او حیران دی او د مشکلاتو علاج رانه
ورک دی اصلی علت في هم دغه دی چه په کلونو کلوښون فکر و نه ایسار
مشوی او مختنق شو غمی دی، له دغسی محبوس او مقید فکرنه د حل
لاړ غوبنستل هیڅ معنۍ نلري .

موږنې او س پخپل مملکت کښی لوی لوی خلق لړو او عالمان
هم شته مګر د فکر خاوندان وړته نشوو یلي مکه چه دوی فکر
نشوکولی او فکری نشو بنکاره کولی، دلت د فکر مشق او تمرين
چانه دی کړي او د دی وړه شش دپاره خلق نه دی تربیه شوی، دلته
ډېرو پوهانو د ډېرو ناپو هنټو خلخو خبرو ته بنه ويلى او د دی
په ځای چه څرکله چانه فکر و غوله ی کړو کړو انه تسلیم او اطاعت
غوبنستل شویدی، پدی ځای کښی پو همان مجبور شویدی چه د
دین او مذهب مخالف ته د دین حامي و رائی او قتل د نزوره و فکر

وستایی، خرکاله دخنه چاپدی هموداکبندی بنوته بنه اربدوته به
نشر ویلی، خوک چه فکرا او طایی خاوندان بدلل کپده په ندانونکبندی
واچول شره او فکرونه پکبندی مضمحل شوه او س دنیابل مازشه او
ددی عصرکله، و نه له مونبنن نه فکر غواصی او د غوفکروون تقاضاکوی،
مونبن او س جعبه ریز چه فکرا او د فکر خاوندان پیداکرده یعنی د فکر کولو
مشق او تمرین و کرده، ددی مشق د پاره میدان او غولی په کار
دی چه هننه جراید او مطبوعات دی مطبوعات بايد ازداد وی او زراد
فکروننه پکبندی خای پیداکرده پدی کارکبندی د پری فایدی دی او
دغه ازادی نه مونبن د پاره د پری ضروره ده او س نه مونبن په مغزو و
کبندی فکروننه و ج شرجی او لکه هننه چنین چه د پری موده د مور په
کپده کبندی مر پاته شی او نشی متولد کپدای مونبن هم د فکر په تولید
قادرنه یو، که چهاری د جراید او مطبوعات او ازادی دیوه قانون له
محن پیدا شوه له د ماغونزنه به خه و نه پنی او سرگردان به ورکه
شی .

هر یربه د خپل فکر په صحت او غلطی پوه شی حکمه چه فکر
ازداد شی انتقاد هم ازدا د پنی او هر خوک بنوته بنه او بذته بد
ویلی شی .

دغه د فکر مشق او تعرین به په فکر کبندی قوت او رسید پیدا
کرده نه مونبن هفکرین به په اجتاعیاتو، اقتصادیاتو او سیاسیاتو
کبندی سبی او صحیح لاری و موی او نه مونبن مشکلات به خدای
حل ڪاندی .

مونبر به دسموا و صیح فکر و نوقدروکرو او دفکر خریداران
به په وطن کبئی پیدا شی، مفکرین به علم او عرفان ته راغب شی چ
د علمی تسبیعاتو په سرنا کبئی بنه فکر و نه و هوی او بئی لاری
و پلتنی .

که فکرانزادش هر خوک به دخپل حق مطالبه و کری او خپل
حق به و خواری .

عدالت په همدا غره و سیله په یو مملکت کبئی قايمېدلى شی او
منظالم و کېزى مونبر باید مظلوم ته داحق و رکروچه د ظالم ظلم
او د خاین خیانت بیان کری او حق وویلی شی، همدا غه شی د فکر
ازادی بدل کېزى او د پراصلحات پری مرتب کېدلى شی، که
فکرانزاد شود لته به اخلاقی شجاعت او اسلامی جرئت او حقیقت
پیداشی بیابه ظالمان د دغومه ظلم او خایمان د دغومه خیانت
جرمت نشي کولی او هر خوک به خپله چاره په او بوكبئی ویني .

فکر او قلم چه هر خورمن او نادشی هغومه اعمال او افعال -
مقید کېزى او قوانین تطبیق پیدا کوي یعنی له اصول او قوانینز نه
خلاف خوک شه نشي کولی او هر سری پخپل عمل او کردار کبئی محتاط
وی .

په هر جای کبئی چه بسو ته بنه او بدوته بد نه ویل کری ملت
بنه او بد مشتبه کېزى او امتیاز فی له مینځه څي، په دغسی خایر
کبئی د ظلم او خیانت د پاره نرمینه مساعده کېزى او عدالت هری ،
د همدى لامله په اسلام کبئی حق ګوئی او ظالمان ته حق ویل د پر

لوی عبادت نمایند فضیلت گنبل شریعت اوله مرخمنه نرمایت اجر او
ثواب لری.

د اسلام پهار کانزکنی دشپی اقراز او د نرزوه قصدیق درا همه
ضرور گنبل شری او د دی خبری همدغه معنی ده چه باید سرپی اخپل
عقايد او افکار افلاطونی او د افکار و د افلاطونی د پاره همچه مساعی د کری.
هنه خه چه په زرئکنی وی او په خوله نه ویل کېرى ھوھ کېرى او
هری، همدغه وجهه ده چه په غیر گیتوکراسی مملکت گنی افکار
او نظریات نشوونما نشی کولی او د فکر خاوندان نه پیدا کېرى.

ددیغزکراسی او د گنبا توری په جمعیت گنی ٹھین پرهان ووائی په
ابتدائی او بی علمه ملتوشون گنی یوبنیه د گنبا تور په حکم ارادی چه پنجل
فکر او خپله اراده د مملکت د پاره کار و کری او بی له دهسته چه د چاکر
ته و گوری او له چانع فکر واخلي پنجله نظریه سروان شی او پیشرفت
و کری، دوی پنجله میان گنی دا یوش رەنگیاری چه د گنبا تور باید د
خان د پاره حکم اونکری او شوطن خواه و علت خواه یوسوسی دیوی، د دی
نظری خاوندان د ویل هم لری او را په کوم ھبود گنی چې ھرمی
فکر وند او گون وی، د هیرا او د شر تعمیز په بند شان ششی کری
او پنجله بهیود نه په ھپنی هلتکه که د یموکراسی اربعه شی مملکت د
انعطاط خواته دروی او پرخ تان کی له عتمله شری خبر ده.

دان نظریه نه موتبن په وطن گنی ده گسترا قبال له اشترازو او د
خینونوره مفکر میستوله اشاره و اقتباس شویجهه منکر و دنیا د پرپوھان
په هرس طی او هر رخت گنی د یموکراسی او د افکار و افلاطونی ده بل شان

حکومت‌نحو غیره و گنجینی او دعوی‌مکر را منع او دکتاتوری په باب کنیتی
و ای «ذلیل‌مستیا همپر و خزانه‌بکوتیه دانسته‌دار لامه دیری بنج‌کوچن نه
بهمتره ده»

پدیا باندی باشد سیزی لعنت از وکیلی چه هرفکو حق نه وی لو دیر
خلله ده پرسوکسانو فکر هم خطایکیزی نزدیوه دستا تو ز فکر به خشکه
هر رخت او په هر مسئله کنیت له سهرو او خطانه خلاصه وی.
دامنه ده چه ده پرسو هانوا او هر سیار انزو فکر په هرسته حق
او حقیقت ته و رسپزی و مگر په یوه فکر باندی هر رخت دحقایق روکش نفر
امیکان نلری.

دیوه مجتهده او امام په حق کنیت هم داخبره مثل شو پده چه مشیخ
کله سهرو کپری او کله حق ته رسپزی.

دیوه سری فکر او ده پرسو فکر هېڅله یو ماز قیمت او بیحقن نشي
پیداکولی که یو تن فکر و کعپی او فکری له حقن او قیامن سره برابر هم وی
بیا هم دا جماع یعنی ده پرسو خلسته دو فکر په مقابل کنیت ضعیف ذی او
دجاعت فیصله د فرد له فیصلی نه قوت لری، پدی خبره کنیت هیچ تردد
نه دی پیکار چه دی مکراسی لو شورای اصول هرگونه منه دی او په
هنه خای کنیت چه هر خرک د فکر کولو او فکر بندکله کولو حق لری او کلونه
دجاعت په فکر کپری هلتہ د عدالت امکان له هنه خای نه نهیات
مرجود دی چه یوفکر حاکمیت او تسلط لری او هرول کلمه بونه دی سیه
خوبنی ته سپارل بشوی وی، دیوه سری فکر د اعتماد و سره شه دی،
انسان سره له دی چه خدای دیر فضایل و رکریدی بیا هم

سیلزی په انسنارادی هستورت یو فضیلیف متغیر لومتر دخترق دی دی
پنجبله هم پنجبله فکر ہاند که اعتمادلور تکیه نفع کبله او په هر بشیک دی
اجتماع شاگرد دی او دجماعت له تاثیر لاندی دی .

نمیزبردا باخت یوہ بلسیکی لری چنظامه دتناقص مرک پیداکوی
خکه چه کله دفتر د فکر سیتاپرا و حق لی گھنو کله د رہ قاصدلو هدیت
وایوا و عدم اعتقاد پری پنکلوبکوون د همدی لامله د جماعت فکر جم
او غوره گھنو مگر که خوبک دقت و کریمه مغه پوه پوی چهد خرد فکر
سره له نیگز تیا او قصوره د خیر و شر ، د نیواو بد و فحیز
دی ، که سری سل خلہ پخپل فکر کبی غلط شی بیا هم باید
په هر خبره کبی فکر و کری او فکر پری نزدی .

فکر د انسان یو دا سی ملکری دی چه که هر خومه مهوبی
او غلطفی و رخنی و وین لو ٹو پرتاوانونه و سروہ صوی بیا هم
لاس و رخنی ناخلی لو په هر خوبی و کبی توبنی سلا او مشویه
غواریج ، دا چه مویزد یوہ سری فکر د نور و لفڑاو د فکر په
مقابل کئی نه هنون معنی دی دا نه دوچه دفتر د فکر ته اعتمادلور
بلکه معنی پی هم دغمه د چه دفتر د فکر ته نریا ته اعتمادلور ، که
موینن دیوہ سری فکر که هر خوبی و مسیار و معلومه نہیں ده
چه دبیل فرہ لو د نور و افراد او فکر ته خه اهیت نه ورکوو او
په احترام و هر ته نه گورو .

حیعنی داسی افراد شته چه پخپل غلط فکر د پر تینگ در بیی
او دبیل صبعیج فکر ته نه قراؤنی ، د همدی لامله و ایون چه دیوہ

مملکت کارونه باید په یوه نکرا جرانشی او یوه فکر ته
هر خە و نە سیارل شى .

دھر سرپی تو هەنە دلتصورات او شغل و مصروفیت له
تاشر لاندی وی او واقعات و حوادث ، تلقینات او تبلیغات فکر
اروی ساروی ، حب لو بعض ، خوشبیغی او بد بیغی دفکر په بدکون
کبئی دېر د تعلل رى .

د یوه سرپی فکرچه یوی خواته متوجه شى په هەنە خواکبىي
دېر بار يك شیان ھم و يق مگر په بلد خواکبىي دېر واخضۇشیان
نىشى تىيدا يىاشى نشى مەنلى بۇھركلە چە خوتىنە په یوه موضىع
كېلىخىروگىرى او ھەر يىر د مختلف نظرخاوندوی نومۇضۇغانى
تەلە مختلفسو خواو ئىتل كېزى او تېلول اھراف و جواناب سىجۇول
كېزى ، د دغۇتىلو فڪرونلە مقاپلىقى یوه معتدله
فيصلە په لام ساچى اولە اتفارادى فکر خەنە افراط او تەقىيەت كېپىزى .
موېن باید دھرفەر د فکرتە په احترام و گۈرمى او پە حق و رەتە
قايل شەر ، د مىچا فکر بى لە قوى او منطقى دلا يلو دېل د فکر
تابع و نە گەنۋاو داونە وا يوچە يودى دېل په فڪر پىپى پەتھو
ستىگو اوي دليلە سوان شى مىگرد فڪر و نۇشر يىكول او د فڪر
تول یوه ضرورى خبرە دە او د منطقى و بىر مان ياصىحىع اسەدلا
په مقاپلىقىسى لە خچىل فکرە تېرىپىل او دېل فکر مەنلى پەكاردى .
داشتباھ په رخت گېنىي چەلە خوتىرنە كېلە و كەشكەشى بېرىي
بە چەپل فڪر بىوپى خواتە درېنې مىڭرگە لە یوه سرپى سەقطەپ

یا کومه داسی صحیح ال مسوج روی چه لوری او لوین معلومو
هله به هر خوک هر طرف ته نه نه گزروی .

په فکر کولوکبئی باید له دقت او تعمق نه کلارواختلشی ، دهه
خلق وی چه فکری یوی خبری ته دهه شرسر سیری او دچا خبره په
میمه پوهیزی مثگر په مسائلو سطعی او سرسوی تپهیزی دخسی
کسان په رشتیا چه په نیمه پوهیزی او پوهیزه نه دی پوهیلی ، دیوه
عالیم او بی علمه په فکر کبئی همد غومره فرق وی چه دهه په فکر
کبئی دقت موجودوی او ددی بل نظر بر سیره او خربنده تپیوی .
فکر باید له فعل او عمل سره تماں او تعلق ولری او دتجار بوبه
معک بی صحت او سقم معلوم شی ، تحریه په حیات کبئی دېر تاثیر
لری او پس له کپرولو کلارکولو لاس ته ملائی ، هر کله چه افکار عملی شی
او پس له تحریه نه بی صحت معلوم شی هنده وخت دعلم درجه موی
او قوت پیدا کوی .

چه لدری سری کلندی سنجشنه
کارتنه انزدی کپهی کری فکروننه
له دې فکراو منبعش پیدا کهیزی
دماغونوکبئی سودانه وکبئی غونه

بی لد فکره چخوک کارکری خوش بی کرکی
چبی کاره کری فکر نه خان بخوار کری
چ عمل او فکر یوله بدل شی
عمل خوارشی فکر و که سمه لار کری

نه زلجه ملزمه هست بجز اینه که در هر قدر که خوبیه هسته
که خوبیه هسته اینه که اینه شایسته اینه شایسته هسته
رسانیده بله
نه شایسته شایسته شایسته شایسته شایسته شایسته شایسته
نه شایسته شایسته شایسته شایسته شایسته شایسته شایسته
نه شایسته شایسته شایسته شایسته شایسته شایسته شایسته
کار او عمل

دروسته فکر کولو کار او عمل په کار دی، په عمله فکر او بی
فکره عمل یوه سمه او صحیع نتیجه ناری، فکر دهدی دپاره دی
چه سری ته کار او د کار سمه طریقه و بنی، دا پسان حلاحت او
قابلیت د کار او عمل له مخن معلوم بیزی
تعوی او عدالت، ظلم او فسق دانسان په اعمال او دار کنیجان
بنی،
له بنیه فکر بنه اماده اوله بنی ارادی نه بنیه عمل پیدا کبزی خله
کار او عمل ته د فکر نتیجه او خایه وا یوا او اصلی مقصدی بولو.
فکر پخواله عمله دیوه مری مثال لری او منکوره په عمل شرونی
کبزی د فکر صحت او غلطی پن له کار او عمله معلوم بیزی، هفه فکر
چه عملی که دای نشی خه قیمت ناری
شوک چه فکر کولی نشی او کار نشی کولی هفتنه لکه گود او شل داسو

دی چه میخ حای ته نه رسپری او په هروخت کبتو بل ته هحتاج دی .
هفه چه کابکمی شو اوفکرنوشی کولی در پند و مثال لری چه لیاره نه

وینی او په لیاره مللي شو .

کار دانسان هفه اقتدار خرگند وی چه دلوی خبتن له قدر خن
فیض او برخه لری او انسان ته دخلافت حق و رکوی .

د منطق پوهانو انسان په نطق (عقل) ، او فکره نه ره حیوانات تو
بیل کری مگر که نزی اصطلاحات جایز و گمنش شو نوبه کار او فعالیت
ئی بیلول بهتر دی .

د حمکی په شرو او حیوانات تو کبتو انسان یونعال او کاریگر مخلوق دی
چ دده په کارونواو فعالیت یوندا دنیا مع جوره او و دان ده ، دغه لری
لوی بناسارونه او لوری ماقن ، دغه دکار فابریکی او ما شینونه ، دغه
سمسوار یاغونه او شنه فصلونه ، دغه لری جهان رونه داو رکادی او ظیاری
دانسان دفعالیت او کار شواهد دی چه انکار ترینه نشی کېدلی .

پاک خدای په کار او فعالیت کبتو د خلقت او ایجاد قوت اینی دی او

د اسی خه ترینه پیدا کېزی چه د مخدوی تصریح هم نشی کېدلی .
د ام مکنه ده چه در یابونه وج شی ، د غر و نو کافی تمام شی ، د پادشاهها خ
خرافی نشی شی ، په معاد نر کبتو خه پاته نشی او هر خه خلاص شی مگر
هفه خه چه د کار او عمل په کثوره کبتو دی هفه تما میده نلری او وخت په
وخت نزی شیان تری سراوزری . دانسان اصلی او حقیقی ثروت کار
او د کار استعداد دی ، په همدغه شی انسان هر خه پیدا کوی او له -
جهانه د دنیا او اختر استفاده کوی انسان دکار او فعالیت په مرسته

مره سواده هم په مسکل اچوی او د شرونديو شيانز کار ترمه ماذلي، دغه
ما شيفرنده چه ده په بحركت ما موستلى دي او مشپه و بريخ بكار
کوي ناخيره ثا پتري چه المصلق په نوره شنيلونه کبھي هم د کار
او فعالیت استخداد پيدا کولی شي

د انسان په قدرت کبني دا نشته چه په سروحه شيان
شروندي کري همگردا کولي شي چه الله شرونديو شيانونه پکني
نمريات قوت لوگرند يترپ پيدا کوي او په هوا کبني هجي و گرزوي
په سکار پاند سه اثار او نتایج هترقب کېږي او د دنیا و
آخرت پنه هدفه شي دي.

صلح عملونه او بنه کارونه د خدائی په دربار کبني هېرقدر
لري او په هشقالونه خرڅېږي . په فعالیته او کار کبني پاک خدائی
دومنه برکت اينېنی دي چه سره هرته په یوه معین مقدار او
معيار نشي قايلېدلی دا کپدائي شغ چه د کار او زيار په اثرله یوه
نه سمسور با غونه چور شي اوله لبزو داونه خروارونه
پيدا شي .

د انسانانو په کار او عمل غرونه سورى شوه، بيا با نونه
زړخون شوه، په دریابونه کبني لاري جو هېښوي، هوا او
فضاء له پښو لافدي شوه، د حکمکي له سیعی نه پېش شيان را تویل
او د اقامه بعونه پيدا شوه .

که او س هم څوک د کار په قوت او قدرت نه قايلېږي هغه
په د هربې شعوره وي .

دانسان په همته او بازو، زړه او د ماغ کښي د کار او عمل یو د راز قوت او استعداد موجود دی چې له هرڅه نه هرڅه جړه ولی شي او په عناصره کښي تغیر او تحول راولی دانسان په خواړۍ قرو او اخترا عاټو کښي کار د هېرو

رهمه او ستره بزخه لري سفره کښه ده (سید) د دنیا له ایجاد نه ترا خیرتې پورې په دغه او بزدہ او طولانی سفر کښي دانسان د لارې یتونبه او پانګه هندله د کار او فعالیت قوت او طاقت دی چې درج په وړخ نه اشر او برکت نه یا تپنی او په دغه خورې کښي هیڅ نقصان نه راځي په کوم هپواد کښي چه د کار او عمل خاوندن موجود دی هلته د انسانانو جو نگرې او کښه دلې په عالی تصر و نوا لوړې مانیو رسیدلې شویدی، هلته د سینه دنو عنه نیول شوې او دانسان په خوبیه نه یعنی پیدا کړیده، په هنډه خای کښي غردنې او رغښنه شق شوې او د پې پېچرې او وار شویدی هلته په سرکونو باندی د خرو او غویو په خای او رګاډی او موږې چلپېزی او په حیات کښي سل رازه مراجعت او سهرلت لیده شي.

بیکاره او بی فعالیته انسانان او س هم په سمخواړ غارونو کښي استوګنه لري او د حیواناتو خرمي اغوندي، د هنډي خوړک او س هم د غرو بونه دی اوله وحشیانو نه دشروند په لعاظ

د پېرسن فرقه لري کارد انسانانو د پې مشکلات او احتیاجات رفع کوي او د پېږي

هار زانه بایه چه میشه همانه اه باشند
آسان پیښوی مگرداهله چه له کار سره نکراو عقل ملگری وی
او یوله بله مرسته و کرپی دپروهانواوناپرهانوزکاردن فایدی او-
نتیجی په لحاظ دحتمکی او اسان قدرته فرق لری، هفه
کارونه چه فکراو عقلئی نه خوبیوی دگتی په خاکی نریان او ضرس
لری: باشند همه اینها لست بخود همه اینها لست همه همه
په کار او عمل کبني باید اشتراك او اجتماعي تعاون
موجود روی خکه چه انفرادی فعالیت ده پر لب منافع لری او لک
انفرادی محدود تجارت سرگردانی فی ده پر او گته فی لب وی: بید
سری دا کولی شی چه دحیات او شرونده له لیارپی یوانه پی و اسنه و اسنه
کافی لری کرپی مگر هفه په چرپی چه په دغه لاره کبني موجود دی
ده پر و خلق مشترک فعالیت او گده سعیه غوارپی. دا پیچوری
هفه وخت او اسپزی چه نبول و ته متوجه شی او په گده کار و کرپی:
ترخوچه په یوه ملت کبني اجتماعي همکاري پیدا نشي دحیات
لورپی شورپی ندوه کپنی او پوره راحت او سهولت نشي پیدا-
کنبدی.

مونبر باید اول دفکر او عمل موافقه حاصله کرو و ته ده پر
افراد او فعالیتونه متفق کړو چه یو پی سمعی او صحیح نتیجی ته

و رسپزرو.
وابی چه په یوه و چه بیدیا کبني یوشل او یوسهوند
یو خاکی شو، هلنې او به نه وی، سیوسه نه و، دو روی
نه وه او د دواړه و شرونده په خطركبني و.

سروند لیاره نه لیده او نه پوهیده چه کوی خواته و دانی او
ابادی ده؟

مشل ته لوری او لودن معلوم و مگر تللی نشو او پینی بی
نه وی؟

دوی دوازه و روسنه له مفاهمی او موافقی نه پدی ارضی
شوه چه شل راهنده ته ویرپه شا شی، دی به هفه ته لیاره
بنی اوهقه به حی.

په دغه دوول دواره و دانی او ابادی ته ورسپدل او
یعنی او به توده دودی بی پیدا کرده. که دغه شان دعمل —
اشتراک او گه فعالیت پیدا شوشل او سروند هم یو خه کولی
شی او یوه حای ته سرتینی که هر ییر بیل بیل کوشش کوی
یوه هم له دی بیا بانه شروندی نشی وتلی او په لوینه قنده کنی
پاته کیزی.

د یوه ملت د پیشرفت او سعادت د پاوه د فکر او عمل —
اشتراک دیزه صمیح نسخه ده او دیزه مشکلات پیری حل کیزی.
کارونه د نتیجه او فایده په لحاظ په دو دوله دی،
یوه همه کارونه دی چه نتیجه بی ثرلاس ته لایه او گته بی
په لبر وخت کنی معلوم بینی، حیینی نوز داسی دی چه نفع
او فایده بی حنله غواصی او پس له دیزه انتظاره بی تیجها وزی.
ددی دوازه کارونه مثال داسی دی لکه حیینی حیوانات
یا نباتات چه په لبر وخت کنی لوئیزی او په لب وخت کنی

نتیجه ورکوی، حیینی نور، په دېروخته کښی کمال ته سر سپزی
او شرهوئی پس له دېروخته شرگند پنی.

یو چرگوری په خو ورخو کښی له هکی ساواړی او په خرو
میا شستو کښی په هکیو سراخی او دېن پچی ساواړی. یوه اسپه
پس له خرمیا شستو یو پچی ساواړی او هنه هم پس له دېروهمیا شتر
د میپری کېزی او دېرانتظار په کار دی چه یو سرپی یوه
خای ته وړه سروی.

هداغه شان یو حیران په خرمیا شستو کښی بلوغ او کمال
ته سر سپزی او یو انسان پس له دېرو ګلو تو رشد او.
خلصیتوب ته سر سپزی نو هنه نتایج چه پس له دېروخته
په لاس سراخی له هنونتایجونه ستر او مهم دی چه په خرو
ورخو کښی حاصل پری. کارونه او اعمال هم د نتایج بواو
فوايدو په اعتبار حیینی آنی او حیینی ځنډنې دی.

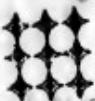
ځنګه چه علاجونه او چارې په فوری او آنی ضرورتہ مؤمنزد خمپلوا
بېلېزی او بی له یوه فورې او آنی ضرورتہ مؤمنزد خمپلوا
سرخور انو اساسی علاج ته مترجمه کېزو، باید کارونه هم په
اساسی دول شروع کړو او هنه کارونه چه پس له ځنډه
ځنډنې فوايدلری له نظره نه غور خوو
کوم ملتونه چه کارتنه د آنی او فری منافعو په لحاظ
ګوری او نتایجرتہ انتظار نشی اېستلی هغه له لو یواو مهمو
منافعو محروم دی او تلئی په چرګو او چرگور و نظر وری.

مغزی دری په ځای چه دڅو کالود پا اساسی پلانو طرح
کړی او هغه عملی کړی شپی او وړ ځی په نظرکښی نیسي او
د چا خبره خپلی شپی تپروي .
هفوی پدې باندې بنه نه دی پوه شوی چه د ملتوی
عمر لکه دیوه فرد عمر لنه او محدود نه دی چه په دغښې
لنه د پروګرامونو سرهه وړ سېږي او آفی ګتې په نظرکښی ونیسي .
هر ګله چه یو د مقان تخم کړي او نه میاشتی وړ رسته
حاصل اخلي یړ ملت بايد داسی تاخمونه هم وکړي چه شل
دېرش کاله یا یو قرن او دوه قرنه وړوسته نتایج وکړوي او
فوايدن ظاهرېزی .

دد یموکراسی حکومتونو او استبدادی حکومتونو یونفرق
همدغه دی چه په کوم ځای کښی چه ملي شورا ګانې موجودا
وی او دملت وکلاه د ملت خیرو شرستجوی نو دملت عمر
او پایبنت په نظرکښی نیسي او د نقشو طرح کولو په وخت
کښی دملت عاقبت او آینده سنجری مګر یو مستبد حکومت
چه هرڅه کوي خپل شغصی ګتې ته ګوري او د خپل عمر په
احاطه کښی دھان ګتې لهوی . موښ باید په اجتماعی امور
او حکامونو کښی اساسی بهبودله نظره ونه غور جوو او لوټه
ایښو دل او تېرېدل په هیڅ کارکښی غرمه نکړو . که یو فرد دا
نشی کولی چه چپل کار او عمل کښی سل کاله وړوسته په نظرکښی
ونیسي یړ ملت خو باید خپله آینده او راتلونکی نسل هېر نکړي

او داسی کارونه و کرپی چه لمسواو کمروسو ته ئی هم نفع
 او فایده و رسپزی او د ودانی اساس ئی دېرتینگ او متن
 وي . هرکله چه يو سپین بىزىرى دەقان پە اخى عمر كېنى نوي
 نىالىگى بىزدى چەرسوستقى ئى سیورى تە كېنىقى او مېۋە ئى
 و خورى يو ملت بە ولى داسى كوي چە لکە يو دكاندارەرەن خوت
 خانتە لە بازىرە مېۋە واخلى او د ياغ جومە ولوپە فكى كېنى نەوي .

حَمْدُ اللّٰهِ رَبِّ الْعٰالَمِينَ لَمَّا

لَمَّا حَمَدَ اللّٰهَ رَبَّ الْعٰالَمِينَ يَقِنًا بِأَنَّهُ لَمْ يَلِدْ
 وَلَمْ يُوْلَدْ وَلَمْ يَكُنْ لَّهٗ كُفُورٌ فِي الْأَرْضِ وَلَمْ يَكُنْ
 لَّهٗ كُفُورٌ فِي السَّمَاوَاتِ وَلَمْ يَكُنْ لَّهٗ كُفُورٌ فِي الْأَرْضِ وَلَمْ يَكُنْ
 لَّهٗ كُفُورٌ فِي السَّمَاوَاتِ وَلَمْ يَكُنْ لَّهٗ كُفُورٌ فِي الْأَرْضِ وَلَمْ يَكُنْ

لَمْ يَكُنْ لَّهٗ كُفُورٌ فِي السَّمَاوَاتِ وَلَمْ يَكُنْ لَّهٗ كُفُورٌ فِي الْأَرْضِ وَلَمْ يَكُنْ
 لَّهٗ كُفُورٌ فِي السَّمَاوَاتِ وَلَمْ يَكُنْ لَّهٗ كُفُورٌ فِي الْأَرْضِ وَلَمْ يَكُنْ
 لَّهٗ كُفُورٌ فِي السَّمَاوَاتِ وَلَمْ يَكُنْ لَّهٗ كُفُورٌ فِي الْأَرْضِ وَلَمْ يَكُنْ
 لَّهٗ كُفُورٌ فِي السَّمَاوَاتِ وَلَمْ يَكُنْ لَّهٗ كُفُورٌ فِي الْأَرْضِ وَلَمْ يَكُنْ
 لَّهٗ كُفُورٌ فِي السَّمَاوَاتِ وَلَمْ يَكُنْ لَّهٗ كُفُورٌ فِي الْأَرْضِ وَلَمْ يَكُنْ
 لَّهٗ كُفُورٌ فِي السَّمَاوَاتِ وَلَمْ يَكُنْ لَّهٗ كُفُورٌ فِي الْأَرْضِ وَلَمْ يَكُنْ

و مذامه لە هەممىچە ئاسماھىچە ئەمەنلىكىرىسىمەن
ئىتەن ئەللىيەن، ئەن ئەسارىغان، ئەلرچىمىسىن مەيلەن
ئەن ئەنچىمىسىن ئەلچىنىڭ، ئەنچىنى سەپاچەنەن دەنەن
ئەلچىنىڭ، ئەلچىنىڭ ئەلچىنىڭ، ئەلچىنىڭ، ئەلچىنىڭ
ئەلچىنىڭ، ئەلچىنىڭ، ئەلچىنىڭ، ئەلچىنىڭ، ئەلچىنىڭ
ئەلچىنىڭ، ئەلچىنىڭ، ئەلچىنىڭ، ئەلچىنىڭ، ئەلچىنىڭ،
ئەلچىنىڭ، ئەلچىنىڭ، ئەلچىنىڭ، ئەلچىنىڭ، ئەلچىنىڭ،

لە كار سەرە علاقە

پەكتابونو كىنىي ئىساو سەرېيدى چە لە كار سەرە علاقە دىرى
تۈل فىكىر دىكار خواتە متوج كوى او هەر خومۇر، چە دىكار مىنە پە
زىزە كىنىي زىياتە شى دانسان پە كۈشىش كىنىي هەفۈرمۇز زىياتىوالى
سەرەخى او كار بىنه كېزى.

دا خبرە محض كتابى خبىرە هەنم نە دە كە كە تاسىي پەخپۇرمۇز دۇلۇز
پى دىكار كولو پە وخت كىنىي خار كىرى وي دابە درتە معلومە
شوي وي چە ناراستە لوگى خىپل لور پە لوئىه تېرە كوى او هېيچ
كىارنە كوى خەكە چە هەفە لە كار سەرە مىنە او علاقە نلىرى
او دىكار شوق ئى پە زىزە كىنىي نشتە، دېرخلىق دى چە سېپەرخى
دحال احوال پۇنىستىنە و كىرىي وائى شىكىرى دى شېپى او وەرخى —
تېرېزى، نوھە خۈك، چە محض دشپۇ او وەرخۇ تېرىپىل غىنیت
گىنىي او شىكىرو نە باسى هەفە بكار تە پە خە نظر گۈرەي اولە كار سەرە

به خه علاقه لري؟

نرمونبر د پر بنه ماموريت او کارکونک هنده کسان
دي چه په حاضري تينگ دی او په وخت کارت سراجي که
خه هم هیچ ڪارنه کوي او قصبي کوي.

اکثره خلق چله اجتماعي امور و سره علاقه بنو په تکي
هېز نورا چو چه خوک ڪارنه کوي اوله کار سره علاقه نلري.

که، ربستيا وايو تشخيص بد تشخيص نه دي، خلق مرض
ساله پېژندلي دي مٿر په علاج کبني نه دي کرم بدل چه له کاري سره
علاقه خه وخت او خنگه پيدا ڪيز؟

پخواله دنه چه وکړي د تعلیم او تربیت په اثر یو اجتماعي
شعر او احساس پيدا ڪړي او وطن خپل کورو ګنجي او د مزدورانو
چم ور سره ونکري مونږ خه کولي شو؟ او د کار علاقه خنگه
پيدا ڪولي شو؟ د دی سوال په جواب کبني د هر چا خوبنې چه هر
خه وائي، نهه خويوه مهم تهک ته اشاره کوم او وایم که د لته
غږیدونکي او بیتا سترګ پیدا شوي او کارتئي کتل ارومرو له
کاري سره علاقه پيدا ڪيز او کارونه بنه ڪېږي، تراوسه پوزي خو
په همه اداره کبني که یو آمر او مشر د تفتیش په دول شفافري —
سد لاسه حاضري گوري او بل هیچ شي نشي ليدي تردي وخته
خرمونږ د حاضري اخستلو او حاضري لي دلونه نه یو او وښي
او کارتنه نه گورو، په هیچ اداره کبني هڅوک په وزرگار کېپنا ستو
او کارنه کولو له جزا لاندې نه دي راغلي او حاضر گنيل شويدي

هر ڪله که دکار و مبصرین په کار پئي و گزرن پدل او کارتہ في ٽکل،
دھر چا پیشرفت او ترقی دکار لئے غني شوہ او نور شان له منخه
ووتل له کار سرو به علاقہ پیدا شی او کارتہ به په مینه ارجعبتہ
خلق و گردی .

اسان له خپل پیشرفت او خپل ترق سره ینگه علاقه‌لری
که ترق بی له کارکلو په بل راز ممکنه نه وه او دچاکارنه و کیده
دکار مینه په زه و نوکبئی خای نیسي اوله کارمه علاقه پیاکیزی.
په هر بازار کبئی چه هن متعه بنه خرچیزی خلق هماغه
شی و رته ساوري او په هماغه شی پیغامبری، که دکار خردرا
پیدا شوه او ڪلار و نونقدر او قیمت پیداگیر دخلقو په متبو
کبئی به زور او قوت پیداشی او دپردرانه پیتی به په اسانه
او چستی، بیا به زه و نه دغی ساره نه وی او خلق به دتملق
و چاپلوسی په عرض کارکوی او هر خه به دکار په لمن کبئی غواړي
خلق به پدي پوه شی چه ڪار او نه یار لکه یو کامل پیرخچل مرید
نو په مراتب او مدارج روته رسولی شی او په کلرباندی هر رانه
کل، و نه کېزی.

که زعوبن بنبار ته یوننوی کاروان را غی او دکار بنا یسته او
بنکلی منظره بُ خلقوته و سبودله بیا به دکار غلادی په باداری
او سرداری خپله بنپه بدله کړی او پادشا هان بهی خریبلان
شی.

او س خوکار دنگرانو او مزدو رانو کار دی مگر که اصلی او حقیقی

خبره في خرگنده شوه نر لیضا به في په مينه او محبت افتخار و کری
او دا غلام به نرمیت د پر عزیز شی .

نام ملیکت

نام ملیکت ده، امه دمه هم چهارمین نامه بجه ما
نامه ده را که دستور ده، درو بله ایمه سال شنوند یعنی
نامه ده تهاره، ساره، بدانه ایمه تهاره یعنی هزاره
نامه ده لفظ ملکه ایمه تهاره، هزاره میانه لفظ ملکه جزوها
نامه ده، ایمه تهاره نامه ده، نامه ده ملکه سنه ثیله ایه
نامه ده پیش از ملکه ایمه ده، درو بله هزاره میانه ده
نامه ده لفظ ملکه ایمه ده، درو بله هزاره میانه ده،
نامه ده لفظ ملکه ایمه ده، درو بله هزاره میانه ده،
نامه ده لفظ ملکه ایمه ده، درو بله هزاره میانه ده،
نامه ده لفظ ملکه ایمه ده، درو بله هزاره میانه ده،
نامه ده لفظ ملکه ایمه ده، درو بله هزاره میانه ده،

عقیده

له دې حربي تانکونزنه هغه خوا د دېرو توپونزاوډېر
لښکرو ترشا له هراوی طیارونه دېر پورته یو د اړازوت لیدل
کېږي چه په ټولو قوتونو غالب دی. له دې قوت سرهنماور
او او به مقاومت کولی شي او نه وړسړ په توږ او علم مقابله کېږي.
دا قوت هغه عقیده ده چه انسان هر راز ایثار او قرباني
ته تیاروی او په ملتوونو کښی یو فعال عقل، نه و پرېدونکی
عشق، فرهادی عزم او سیلاجی حرکت پیداکړي چه هیڅوک
او هېڅ شی فی نخه نشي نیوی. که تاسی هکوم داسي ملت ګوري
چه هغه په هېڅ شی عقیده او باور نلري او د هېڅ شی د پاره
له سراو ماله نشي تېرېدلی یقین وکړي چه هغه ملت لکه د
او بو حګ د پرژر وړکېږي او محوه کېږي.
هغه دروح خوشحالی او د زړه اطمینان چه سړۍ ئي نه په

مال او دولت کبني موندل شی او نه في دعلم و فلسفي په زرنا
کبني خروج موري نه په لړو و ما هموري کبني پیدا کېږي شه په نه یې و
شرینت او جاه و جلال کبني لیده شی د عقیدې خاوندان في د -
عقیدې په لاره کبني په هر قدم کبني موري او هر ساعت في
استقبال کوي .

کوم کسان چه نه په دیف انسا سونوا یمان لری او شپه لخلاتی
او سر رحافی فوا میسو گرف هنذل هی، نهئی په نظر کبئی ملی
شعايره قیمت لری هنه په هیخ مه حسابوی او هیخ پی وگنی.
انسان یوانزی بدعه چاته نه وائی چه شکل او بینه فی ڈنیادمو
وی او دانسانانو جای فی اغوسنی وی. هنه اشخاص چه لخوارک
او خلاک نه هنه خوا نور چه نه پیترن او له مادی خوندو بونه غیر
بله قبله او کعبه نلری هنه باید هواد مرغانو په شمپر کبئی ارشی
چه دنیا له باغ و بنب نه میوی او دانی تولوی، په گنواوشنو
بنو شوکبئی او سی او نور هیخ کار نلری او دهیخ کار نه دی.
بی عقیدی خلق لکه دلارسو او کو خر خلی داسی وی چه
هوانی بادونه فی هری خواته ورهی او لو بی پری کوی مگره هنه
چه عقیده لری او په یوه عقیده تینگ ولار دی ده فوی
عزم او ساراده دومتره قوی وی چه دنمرودله او وہ هم نه
دې پیزی او په خطرا تو دې زرسور ویرجی.

د عقیدي پيداکول او تيگول يوقوي او هقتدر پالونکي
غواړۍ چه عمل د عقیدي په نشر او تھکيم کښي برخواخلي

او د عقیدی عاشق و بلال شی .

د ڪي ڦي په تينگرال او ڪلکواري ڪبني ادبیات دهه همه اري
بلکه گدائی شی چه عقاب دا خاد کري او ڀريلت د ځينو ٿيانو
معتقد و گه و مه:

دغه دو طنیت او ملیت مفکر شده رخین اقامود پاره حقیقت
گزیده ده په اصل کنی ددی عصر دادب هولود دی او شعر-
و ادب پیکنو عقید وی قوت پیدا کریدی . خنگه چه شعرا و ادب
عقاید پیشگوی فلسفه او سیاست په عقاید و کنی ضعف او-
فتیزیولی اوله خرافات و سرفی برابر وی د شعرا و ادب داوظیفه
ده چه معتقدات او اخلاقی مبادی پیشگ و ساقی او په دغسی زینی
روا بطو دیوه ملت ارتیاط او اتصال قری کری .

ر دشمن را چشم نداشت و میل خود را برای هدایت امداد به خود
منتهی نموده بود. روحیاتی در آن اینجا هفت و نیم هزار کیلومتر
زمانی برای رسیدن از اینجا تا اینجا بود. اینجا هزار کیلومتر
بی روحیاتی از اینجا تا اینجا بود. اینجا هزار کیلومتر
زمانی برای رسیدن از اینجا تا اینجا بود. اینجا هزار کیلومتر
زمانی برای رسیدن از اینجا تا اینجا بود. اینجا هزار کیلومتر
زمانی برای رسیدن از اینجا تا اینجا بود.

سال تاسع و خمینی را ملکیت اسلام و آن را ملکیت
بیش از هزار میلیون نفر اهل ملت اسلامیه کرد.

اخلاق

بنائي چه داعنوان د هر چا خوب نشي او هر خوک د غه
مضبوون ترا خره ونه لول مگر نخونه افرته سري بخرونده دارو
هم در کوي او دوا کافي اشكشه بد خرونده او بې منزې وي .
موږند د پور مسره او سپين خونه ، غشت ختونه او قوي وجود و نه
گور و چه په اساز روحی او اخلاقی مرضونزاخته دی او د اکتازان
ته خانوونه نه بنسي .

نمودن طبیبان هم په دغسی ناجوړیو بنسه نشی پوهندي
اوله مریض نه د طبیب حال د پرس بتر معلومېږي .

دیوه علته د پاره تو هر چه د هنده دا په کار دی چه خپل اخلاق
شان او وضعیت ته هلتنت دنکي او تھپل زره او د مانع معاینه کړي .

دا خلاق تو ره ناهو هن په هبوداد کښي لکه د غلو دیوه د پرو خره
اوکم نوره ده په دغسی تیاره او تو سرت کښي دانسانیت او سر پیتوب

صفات او خویونه و رکبزی او سری ته شه نه پاته کبزی .
موبنز او س نزدی نزدی داسی مرحلی ته رسپدیلی یو چه
بد اخلاق بنه گنو او په ناوی خویونو افتخار کو وحکه چه اخلاقی
ذایقه مو بايللی ده او خوازنه سا باندی ترخه لگبزی .

او س مونبز فریب ، چل ، او تیگی هوبنیاری بولو ، له یوه
او بل سر مجامله او هنا فقط ، بچایه مراعاتونه او حق ویلو په -
حای کبیو چوی کبینا استل مهارت او هنر گنو ، صداقت سراته د -
ساد گانو خوی او خصلت معلومبزی .

او سخاوت د بدوى او ایتله ^{لکھن} اعادت شعبرو .

ه بر خلق نشته چه لاء اخلاقی مباحثو خونه مرینیت او بی نیازی
بنکاره کوی او وانی هنله خونه چه بخوا سیتا میل کلید هبوئی سمه
په کار بینی ، مینهن باید نهاره تعليمهونه په پرمدا و او پدی انگهادی ده
عصر کبی د جود او سخاوت مسینیری ونه وايو ،
زه دا منم چه د دی عصر اتفضای په لاء اخلاقی قو اوعاهم ا توکنی
خه تغیر پیش کری او اخلاقی ذوق فی خه قیدوت هاروی ده
پدی وخت کبی د صداقت او سخاوت عنایت د چاتر چمنه جل جلد
مگر دانشم هنلی چه اخلاقی تعلم بیفايدی دعه او فضروت و رهه
نشته .

تر خو پوری چه انسان په دروغون شهربزی ای ترهند خسته
چه یو انسان دبل انسان صمیمت او ملکتیا ته هستاج ده
زمانه چه انسان په مینه او معلون تر خو شجاعالبر جایعه دوسمی

قدركوي هونبن به سرېښتیا او وفا، اخلاق او محبت، ایشارو سخا
ستایسو او احسان و نیکی ته به په بنه سترگه ګوره.
حیین کیمان چه په دواير و کبني کارونه کوي او رسما
وظایف لري هفوی دا خلاقو له کتابه یونیادوه شیه غوره
کپر او هماغه کافی ګئنی.
دوی پېرڅله په وظیفه شناسی او پاک نفسو وياري او د
چا خلاقي مراعات په ځان لازم نه ګئنی بلکه پی پروانی اوی اعتنا
درته بنه معلومېږي او له لحاظ و خاطر سره بجادل ضروره بول.
داساز خلق نظره له جديت او فعالитеه او سره له دې چه له چا
نه سروتونه نه اخلي او له حقه نه پېړې خلقوته بنه نه معلومېږي
او په نفرت ليدل کېږي حکه چه دوی هنه انساني او اخلاقی
جاذبه نلري چه دخلتو توجه جلبوی او په سره و تو سلط پداکوي.
دوی پدې ساز نه دې پوهېدل چه شروندون یوانزی فعالیت
او ما شيني حرکت نه دې چه شری پېږي اکتناه و کپر او په نوځه
پسی و نه ګرزری.
خنګه چه هونبن په اجتماعي حیات کبني یو دبل دیاره ګار
کړو او تعاون ته او په یو دبل ترضیع ته هم محتاج یواود دوستانه
علا یقو او روابطو په ساتلو تر هنه حده چه اخلاقی اجازه
را کوي مکلف ګټه کېږو.
اجتماعي شروندله هونبن نه دا غواړي چه له خلقو سره یو شنبه
ساز اتصال او قرابت پیدا کړو او دا خلاقو په مرسته په زړه ونو

کبئی عبتنونه تولید کرو .

بنه اخلاق او بنه خریونه دهدی دپاره دیاچه مونز
یوله بله نزدی کاندی او په مونزن کبئی اجتماعی همدردی پیداکړي .
که دغه انسان جاذبه نه وی موجوده نو دغه کلی او بنشارونه
چه مونزن پکښی او سو مونزن لشی تولوی او د دوه وړونډونه
هم دېر تر میغښی او بیغونده کېږي .

اخلاق باید په مونزن کبئی لوړینه او پېړنډونه پیداکړي ، له -
شرنوونو او سینوځنه عنادونه او حسد او کدوړت و باسی ، ژبه په
رسپتیاویلو او حق بیانلو و چلوی او د حرص او شهوان تو غونیسي
د یوه ملت اخلاق چه فامد او خراب شی هفه ارومود -
انعطاط او تهیتاوی خواته دروی او له دېرو بد بختیو سره
مواجه ڪېږي .

په یوه ملت کبئی که اخلاقی پابندی نهوي موجوده هله
قواین او اجتماعی نظام ده فاسدو او مظالموځه بنه لشی
نیوی او عدالت بنه نه قایمېږي . هفه خلق چه له بنو
اخلاقو ته شریڈی او اخلاقی تربیه نلري هله دېر فایع
او مصیبتونه لېدل کېږي او انسانان سهه لان پر پن دی په نفس
و شیطان ، هوا او هوس پسی دروی .

هله عیاشی او شهوت پرسنۍ ، دروغ ویل او حق په قول
سر واج پیداکړي او د خیر و صلاح مینه له زړونوځنه ونۍ ، په
انسان شعور او د راک کبئی تغیر پېښېږي ، د بنرا او بد و تمیز خوک

نشی کولی ، دفشايلو قدر او قيمت کېزى ، صبر و ثبات استقا
او حقانىت پە افراد و كىنى نە پاتە كېزى ، هر خوڭ هر خە كۆي او شىم
و حىالە سترگۇ و نېرى . هەنە تقوى او عفت چە انسان لە ھلاكت
او مەذالت خە ساتى ضایع كېزى او افراط و تغريبە دعىلت او .
مساوات ھاي نىسى .

ددغۇ بىلۇ ملا خطا تو پە اشىي ملت بايد خېلى خزانى دومۇر
تەينىڭ و نە ساق لكە چە خېپل ملى او عالى اخلاق ساتى .
د اخلاق تو ساتنە تەرەخە نەزىاتە ضرسىر دە ، كە اخلاق
نەو ، ھىش نىشته او ھىش نە پىكار بېزى . بى اخلاق قوشۇند د
مەريضانو او بىر نۇخۇرانۇ شۇرونە دى چە لە دېرور شتو سە بىغۇندا
او بى مزى وى .

د غە ساز ناجىھە تىا صحىح ادىيىان او لىكوال و رکولى او كەنۇنى شى
او دەمدە ئىكار دى چە لور او عالى اخلاق پە ملت كىنى و ساق او
معوه كېدو تە ئى پىرى ئىزدى .

تعلیم او تربیت

چاچه د تعلیم او تربیت تکی اصر پدی او د دواز و په مفهوم او معنی کښی غور او دقت کړیدی هغه پو هېږي چه تعلیم بېل شي او تربیت بېل شي دی .

علم په ټوله شری کښی تقریباً یو سازه وی مګر تربیت په هر ملت اړ هملکت کښی بېل ساز کړئي . علم په لېن وخت کښی دیو خه کتابونه په وړ لو او ترجمه کولوله یو هځایه بېل هځای ته نقلن شي مګر د تربیت انتقال عمرونه او د پېرو سیلیل غواړي دعلم بنودنه دیو همل او معلم کار دی مګر تربیه کړول د محیط او جلعي ، د موراو پلاز ، د کور او کور فه ، د یوه قايد او مرشد و ظفیله ده .

علم په الفاظ او کلماتو کښی هځای لري مګر تربیت په عمل او کردار کښی هځان نسی . د غه لاز تعییرات نه بت دېر دی او سړي

کوچلی هشی په د تعلیم او تهییت سلز لاز تعریفونه و کری او بیل بیل
لنظونه و رته په هرو غربه کی پیدا کری، تعلیم ته بنودنه یا —
پوهونه او نوائی اوستربیت سروز نه او پالنه و بولی، هنین اسان
او داگران بلوکنی دمد نیت او تهدیب، اخلاق قولو عاداتو اساس
ترمیت و بولی او په اختراعاتو او کتشافاتو کتبی علم ته زیاته
برخه و کرپی .

داسکبای شی چه دیو سری فهم او داراک، پوهه او
هونبیلاری سراياته وی کتا بور نه د پرلو سقی وی معلومات
د له مدنی اشتراحتونه هیخ گم نه وی مگرد تهدیب او تمن
په لعاظه په دېروا باتلائی مرا حلو یعنی پاتسونی .

یوسپی داکولی شی چه د معلوماتو اونظر باتویه اعتبار
د خپلی جامی او محیط له عمومی ستفجی لو پرلور شی خپل نهومبر
بل سلز کری پیشکار پیله محیطی او نزادی تربیه هغومره شی لرولی
او هفته ترقی پچه په هنله خواگنی کری دلته ت لسمه برخه هم
نشو کړلابی .

رنستیا وائی چه خنگه غره هنسو ت ګریبوهی، ګه یوسپی
هر خه و کری او سل رانو هسابون په ځان روهی بیا هم د خپل
ههود تربیوی سرتاګ له ځانه نشي لري کړی اټو خپله ملن تربیه
نشو لسوونی .

بنیانی چه تاسو په غر و شو کنی له سمع نه بشه بشه —
ملاده یان پیدا کری چه د کتابه په حاشواو نکتو بله د پر

بنه پوهېزی ، په منطق او فلسفه کښی به في شهرت لری
خایوته رسپدلى وي مگروضه هیئت او ناسته ولابه به في
دغره والووی او په اخلاق او عادات کښی به له هفوی نه
خه دېر فرق نلري .

هغه به په نیارونو کښی دېرې شې تېرې کړي وي ،
علم به في له سمی او اواوري نه غره ته خېژولی وي همگرد —
نیار والو او سمه والو تربیت به في له څانه سره نه وي وړي .
دېر پوهان به وي چه په دېر دقيقو علمي مسایلو به —
پوهېزی مګر ګوم نراقص او حیبونه چه د خطیط په تربیه کښی
وي هغه به نشي لیداکي نو پدې باب کښی به له عوام سو دېر
شرق نلري .

دلته هغه مشهور قصه سایاد بنی چه د پښتنو په بیمه
کښی دوه غرونډ دی یو ته ایلم او بل ته دوه سری وائی ،
څه خلق چه د ایلم په لئنه کښی لو سی هفوی خپل غر جګ
ګښی ، څه نور چه د دوہ سری په اړخ پراته دی هفوی وائی
دوه سری هسک غردي .

ددوی په مینځکښی هر وخت پلې خبره جګړه وي او کله
کله پکښی سرونه هم ماتېږي ، په دغه ځای کښی کوم وخت
یو طالب العلم له خپل استاذ سره دابخت سراو اخیست په مړیز
ولی ټول عمر په خوشی خبره جنګونه کوو لو یو بل شرمبلوو ؟
دانما پوهی باید وړکه کړو لو د اعادت پوېښ دو، استاذ هم

نده تائید ڪل او دا جئونه في دحماقت او ناداني سند او
 جنت کانه پدي بحث کني له طالب نمو ويل شوه معلومه خبره
 ده چه؟ ايلم غرجگ ده او دوه سيري تهيت ده، دلتنه دملها هست
 هفه ٻولي خبره هپري شوي او طالب تهه ڦ په بدلوور دو-
 ويلو شروع وکره، طالب هم دايلم په غره تينگ والارواوله
 استاذسنه په جگره اخته شو.

وگوري؟ دوهي دوله دعلم لو پوهي له خوا پوهه دل چه دا
 جگره ڏنا پوهي علامه ده مگر دعیط له تاثيره في مخانونه خلاص
 نشوكراي اوکه هرڅه و، بياهم يودايلم او بيل ددوه سيري و.

علم او پوهه سيري پوهه کوي شئ مگر منع کوي في نشي حکمه
 چه تربیه په علم باندی غلبه لري. يو سيري دا کوي شو چه بل
 په خبره پوهه کري مگر بنه کسلي في نشي، انسان په ڏپروشيانو
 پوهه ٻڌي مگر کري في نه پوهول دعلم کار ده مگر بنه کول
 او په بنه لاره بيوں صحيح تربیت غواري.

دقھاوت شور

مھین کسان دی چه پخپله پروشی پوهيدل او تل نور
خلق پخپل حق کبی ملامت بولی . دوی هر خه کولی شی مگریه
خان پاندی دملامقی حکم نشی کولی او خپله گناه و هر ته نور و
له ثوابه بنہ بنکاری دوی پخپل خان او خپلر کر و کبی ھیخ
قصور نه و بیخ او داسی معلوم پزی لکه چه ددوی سترگی د
خان دلید و دپاره نه وی .

ددوی له دیوی لاندی همیشه تیاره موجوده وی او هغه
خه چه باید په خان کبی رگوری په جهان کبی نی گوری .
دوی چه پخپل گرہوان کبی سر بنکته کری او خانته
متوجه شی یوه ذره ملامق نشی لیدای مگرچه بل ته متوجه
شی دهرا و اړن شیان په نظر کبی غتی و رحی او په لرمانه کبی

هدوک پیداکوي .

د ذغسي اشخاص او انساني شعور ده کنزو وي او د
و جدان سترگي په سرند وي .

دا شلز خلق دانصاف او عدالت په پوله هم کله نه وي
تپر شوي او دبل آس له خپل تمو سره هېغله نه براپروي .
رغسي انسنان چه دخپل عيب او قصور له ليالو عاجز
دي او دغه توان نلري چه پچله سهوه او خپل لقصان
اعتراف و گري دخپل خان اصلح هېغله نشي کولي او خپل
عييت و رته هنر معلوميني .

هفه دقضليوت شعور چه په حیوان کبني نسته او په
انسان کبني شته سري مجبوروی چه خپل بنه او بد و سخوي
او هفه وخت چه دده معامله له نور و سر پيدا شي خانته
ترنجونه و مي او دبره بيته منصف و گري .

هفه و مختجه انسان دخان او دبل په حق کبني حکمت کوي
او خانته دقضاري په حق قايلېري بايد خود خرامي او خود
غرضي پرېردي ، دخان مينه له نرره نه وباسي ، دخپل
او پردي فرق و تکري دحق په ستوف پبني کښيز دی اوله
حقه تپر نشي ، عدالت او حقايقت له انسان نه هدغه تقاضا
لري او دقضاري شعور دا شوارې چه انسان به له خانه سترگي
نمځپتوري او پچپل گصربيه اعتراف کوي .
سره دانه وايم چه خړک به هېغله کوم بدیا ناوړه کارنه

کوی ، همچنانکه به دچا په حق کبئی گرم او ملامت نه وی ،
 او نه په و نفس و شیطان په لار دروی خکه په زه په دنیا
 کبئی دیوه معصوم انسان انتظار نلرم او دا انسانو په هپواد
 کبئی په بستی نه غولهم ، نه عالزمو یوازی هدغه ده چه انسان
 یو اخلاقی احساس او دقتهاوت صحیح شعور ولری چه خپل
 نفس هم محاکمه کړی شي لو پنډله ګناه اعتراف و کړی ، کله چه
 انسان له ځانه سره یوازی کېږي او خپل ګربان کبئی سربستکه
 کوي باید خپل عیبوونه خپل نقصانوته ولیداишی او ندامت
 و کړی ، هدغه پېښې او ندامت انسان اخلاق ګویل او پکختنی
 پرې خوشحالېږي .

انسان هم هفه انسان ډېربنه ګئی چه حق اعتراف کوي
 او خپله په من، هغه خروک چه ګناه کوي او ځان ګناه ګلر نه بولی
 مرڅوک صته په تهراو فخرت گوري او د خدای در هرم او مهربانی
 مستعف نه ګنل کېږي .

د انسان او شیءی طلاق فرق هدغه دی په یو خپل قصور او
 خپله ګناه اقرار کوي او مغفرت غواری ، هغه بل د خپل سرکشی
 او نافه ماڼۍ د پاره د لایل پیدا کوي او ځان گرم نه بولی . د عصیان
 او بغاوت فرق هم هدغه دی او هغه شي چه له ګناه نه لوی
 جرم بلکه کېږي خپله ګناه نه قابیلیدل او خپله په نه متنل دی .

ذوق

شوکچه دیوه بنه شعر په لوستلو، دیوه بنکلیتفی
په ارسو ېللو دیوه بنی منظری په لیدلو پېل نفوسحالت
اوکیفت کبئی تغیر ویق او د خوشحال احسام کوي همه
ته د ذوق خاوندویل کېزی، او همه چه له دې ټولو شیانو پېتو
ستړګی پېږدی او په بې اعتمانی وړته گوري دې ذوق پېټونې
کبئی راحی .

دیوه مدف او بدوى انسان فرق هم د ذوق او حساسېت په
اعتبار نه پرميشه ھنلو مېزی .

هنه خه چه یو مشاعر او د مشعور خاوندې د اسماں په زړنو
ستورو، د سچوېزې په سپینه سرهنا، د دریاب په مسقا، د
شنو بنه نو په سمسورهها، د بختو په نعمون، د بنکلو په ناز او
خندګښه گورهها، د خروشپانه او مساده انسانان په هم ویق

مگر په دواهه و یوشان اثر نه کوی او په احساس کښی ئی دېر
تفاوت موجود دوی .

هغه ڪسان چه د شعرا او ادب له اغېزى لاندې نه دې
ساغلى او د غه حلال سحر پرې تاثير نه کوی باید پچلخان
ووپرېزى او پوه شى چه انسانى احساس في د پرکمزورى دې
اوله ذوق څنه لبزه برخه لري .

هغه ذوق چه انسان ته د ختم ځنډه او ترو و خوند بشئ —
حیوانات في هم لري او چان هم د خوب و احساس کولي شى مگر
هغه بل ذوق چه د لطاپفو او عیاسنوبه خوندې یاندې پوهېلله
دې هغه یوبيل شان تلندې دې چې په خوندې کونزېښې میغسله
نه موندل کېږي او له شهوان خوند و تونه هسيک مقام لري
دا ذوق بليمه د ګلزار لبرتة بیانی او هغه ذوق کارغه په
مردار و پېيۍ ګرزوی بي ذوق دا نیان د پاره لوکا عیب دې او
هغه خوک چه د بنو خبرو او انسانى فضاليو په خوند او کيف
تشي پوهېلله د پېلوی نعمته محروم دې هغه چاته چه د
زړکوله او لزه دزړکوباب خوند و رکوی او درې با پدله قېلګډه فوري
شرنگ تدریيات خوشحالېزى د هغه په حال افسوس په جو حضرت
په کار دې .

دغه شان خلق دوطن له خرابي نه د خپلي اشتہا په خرابي
د پرخپه کېږي او په له شخوند و هلو په خوند بشى پوهېلله
خوک چه د خیر رسولو او عواطفنو ذوق پيدا کري هغه بیاله

دېنه چه ڭاپت دېنائى پېر چە خەدا ھەيل مۇرکەنە دېرخونىدېلىخىلىمە.
 او دغە منۋ پە دېرخونىنىزەر ئەطعا مۇنۇ كېنى نەمۇسى .
 پۈھان او مشران بایيد د صحیح او انسانق ذوق پە پىداڭلىلو
 او ساف ئۆتكۈشىن وکرى او حىيوان ذوقىنە پە لەسپان ذوقىغا
 بدل كەندي . هەق كىسان چە د شەھواتقۇپە لەستىقى الختنە
 دى او داتىنە پەكىشى نىياتە شوبىد كە هەنۋى ھەرخومە خەرھوب
 او سېتاب شى نىسونە پە پېرسەبى او مرى مەگرتىنە ئى زەتاپىرى
 او قناعت ئى نە حاصلبىرى .

د دوى اساسى علاج دانە دى چە خولەن او اوبە پېرى
 نىيات كىرو بلکە اصلى چارە ئى پېرسەبى او دەرخۇر ذوقى غالفت
 دى .

كە ذوق مەرييىش او عىلەل وى يالە فشق او فجور سەراشىشى
 دغە مەلكۈقى انسان دەحيواناتقۇپە غورجل كېنى تېرى او مقام ئى
 تېيتىرى مەركە دغە مادى ذوق لە معنۇي عالم سەراشىشى
 پىداڭرى او نورخونىدونە و پېئىن انسانى سويمە لوربىزى او
 عالى اخلاقى پە بھىط كېنى سراج مۇسى . د ذوق تېبىي او پىلانە
 عالى ادبى او شعركاردى او پە ادبى درسونۇ ذوقى عرفانى
 كېبىزى .

هەق سەرەتى امراض چە داكتران ئى ملاج نشى كەنەي د شعر
 او ادب خاوندان ئى پە اسافى چارە مەكتۇلى شى .
 كە پە شعر او ادب كېنى معنۇى ذوق او عرفانى شعور —

ملول و گری او شاعر دنیا هر و په خای حقایق او معانی و ستائی
کپهای شی چه دیوه ملت په سرو حیاتو، اخلاق قو او عاد اتو کنی
تغیر پیش کری او نوق فی درواروی .

هنه احساس او هنه مینه چه له سلیم ذوق خنه پیدا کپزی
په اجتماع کپنی دهربنیه تاثیر لری او دهربوند بختیو علاج پری
کپزی .

خيال

خيال یو پت معنوي قوت دی چه له واقعات او حسوساتو
نه هنجه خواهيني شيان وينچ لوپه غيني حقايقو پوري زيره تري.
په کومه لاره چه خيال تلئي. مشی هلتنه عقل درهندو په شان
آپيريزى او شه نه وينچ. دا نسان دفکر او عقل ما فه په خيال
ولاره ده لود ملتو نو په حيات کبني دېره مستره او مهمه برخه لري.
کوم علوم چه عقل پري پقين کريدي او د خيال برخه پکبني دېر
لزه معلوميزى که غور او دقت وکړو خيال پکبني دېره برخه لري.

که تامسي له یوه رياضي دان خنه د (واحد) تعريف و غواصي
چه دريا ضيائت ابتداء او انتهاء گهيل ڪيزى ياد هندسي له
له یوه عالم خنه د (القطعي) پونستنه وکري چه تول خطوط و چخن
پيدا شوي او له خطوط و خنه بياطول عرض او عمق یعن
دقائيس شلاشه پيدا شوي دغه دواړه شيان بـ لـ خياله و جورد
تلري. دغه د همراه کافي چه موژنې في په محیت او کاميتبوب پېړننو

دا هم دخیال اغېزه ده او د انسان تحیل د تعجب او تجمد په صورت
ورته قایل شویدی .

که چېرى انسان دخیال له قوته محروم وای او بى له محسوسا
پې نورخە نه لیدلى عقل او فکرئى دغى درجى ته نشور سېدى
او په غياب پې ايان نشومساورلى . خيال په انسانى شرونده کنى
نشاط او سرور پيدا کوي او احساسات و عواطف سرگى . هغه
شي چە د انسان په نظر کنى معنوی حسنان او سروحى آمال
حلىوي هغه خيال دى او هما، غه شي لکه يوه بنكلي حوري .
انسان په هر حال کنى خوبن او خوشحاله ساتي .

د وطنخواهی احساس ، دانادى ارسنوا ، د شهرت تمنا د .
انسان يوه خيال معشوقه ده او همدغه شي پې يوی خوا او
بلى خواته بىانى او لوی لوی ڪاراونه پري کوي . همدغه
انسانى تخيلات دى چە ديوه ملت خواره واره افراد راغوندوی
او اجتماعي جذبات و احساسات شروندي کوي . خيال په
شعر او ادب کيني دېر دخل لرى او شعراء و ادباء دخیال په
مرسته عواطف او مشاعر را وينبوي .

چيرته چە شعرو ادب کمنورى او خيالات هره روی هغه
ملت هم مرببل گېرى او انسانان د ماديا توبه ملينه کنى و گېرى
ھلتە په زهونو باندې ما يوسي او افسردگى غلبه پيدا
کوي او د عرفانى نهضت او اسرتقاميئنه له مغزونه ورنې .
په دغىسى ھايونو کنى خلق په مساجد و کښي ناستوي ،

سرونه په نړنګنو اینې وي ، خطیان خطبی او خطابی
لولی مگر ددوی په زړونو کښی هېڅ جذبه هېڅ چوش او حرکت
نه پیدا کړی او تول په مراقبه کښی ویده وي

جالس او محافل بې روحه وي ، جراید او مطبوعات خوک نه
لولی ، خلق خلماړ په کلراوښارونو کښی او سی مگر په زړو نړکښی
سره بېل او جدا وي

د هر چاغم او خوشحالی خانته وي ، هېڅوک له هېچا سره
رابطه او علاقه نلري ، هدردی او غمشریکی له مینځه ځی او یوه

پېشوعه رنده دنیا جو روپزی .

که په شعراو ادب کښی له خیال او تخیل څخه کار واختنل
شی او له خیال نه استفاده وشي له رنداو ستړونه هم او بشکي -

تویوی او له کاڼونه سخت زړونه نرموي .
تاسی فرض کړی چه په یو ځای زویور سیلاپ ساشی او د -
ډېرو خلقوکړونه خراب کړی ، د مالونه او ټبرانسانان له ځانه
سره یوسی او بنۍ ونر ، ماشومان او سپین بنېږي په او یوه
کښی لا هوکړی که موږ دغه حادثه دیوه خبر او اطلاع په صورت
شایع کړو دومره تاثیر به ونکړی لکه چه یو ادیب دغه واقعه په
یوه درام کښی تصویر کړی یا یو شاعر و رئنۍ مؤثر او مهیج شعر جو ر
کړی او خیال پکښی خپله ساحری صرف کاندی . دا واضحه
خبره ده چه خیال په عواطفوا او احساساتو باندې حاکمیت
اړی او تعقل معفن دغومره سرت او دقت نشي چلیمول که انسان

یوازی د عقل په نفوته ڪارکولی نزد مسیلاب پر مختصر خبر
او د تلفات احصائیه کافی و هچه د مصیبت لیدونکو د پاره دنور
هم دردی او د لسوzi حاصله کری او د شعرو رومان و ظیفه
په ٿای کری مگردا هېڅکله نشی چه یوه سره بی رو حه
معقوله خبره لکه یو شعر او ادبی شاهکارچه له خیال او تخیل نه
پکبندی ڪاراخستل شوی په زه و نو اثر و کری او عواطف و خروجی.

عشق او حرص

کور په کور او کلی په کلی گز ز پدمه ، د هر چا به چه
 خه په خلای لو رې دل هفه به بی نه ما په څولی کښی غړول.
 رنګ په رنګ غلې او دانې به زما په شغولی کښی واچول
 شوی او په پککول کښی به ې هر از توکان جمع شو ه مګر زه
 به نه قانع کېدم او نه ما سرگردانی نه ورکېدل .

له یوه کلی به بېل نه تلس او لله بل نه بل ته ، هېڅ
 نه و م خبر چه زه مالیلی په حکوم کور کښی ده ؟ او زه خه شی -
 دومره لاله انده کړي يم ؟ زه به لکه د هو اړغه سرگردانه —
 گز ز پرم او نه پوهېدم چه د کوم دام او د کوم بنکاری بنکار
 يم ؟ ماته نه و معلومه چه داد حرص او لوښی سرگردانی به
 لکه او خنګه قطع شی ؟ لکه چه د هو اړغان په یوه پستي ، یوه باځ
 او یوه بېن کښی نه ايسارېزی زه هم د یوه کلی او یوه کور په

خیرات نه قانع کېدم او په دېروگنې پدو به نه ستری کېدمه .
نره پدې نه پوهېدم چه د گلزار بیبلی ولی په دانوپسی نه خوی .
اولکه کارغان مرداری نه لتهوی .

ددې سرکشقول نرماد پاره دېرگران کارو د دنیا په دغسې
اسراسو پوهېدل هم خه اسانه کارنه دی . دعلم او پوهې
سریباران د هرچا کورته لاره نلري او هرچا ته د معرفت له دنیانه
خبرنه سلوری .

ماته دا پته نه لکبده چه مد خرس علاج په شه شي کېزني
او هعه شه چه دا نسان مخه له ټولو شیانو یوه شي ته سلگزروي
څهئي بولی؟

نړ دېر موده دغسې سرگردانه او لالهانده در په در، خاواي
په سر و گزې ېدم او خيرې غورښته چه ناخاپه ې په یوه
ښکلی لیلى سترګي و نښتی او جمال پر سنتی پغپله را ته خير
سأوره .

زه او سله بلچا سره خبری نه کوم او بل خوک نه ويئنم
يواري له چېلی محبوبې سره سلرونياز لرم او وايم : شه بنه
ورخ وه، شه بنه ساعت و چه د کور هز دوره له کار، و تلى ومه
او تا پغپله له دروازې نه سر راښکاره ګئر . تاما ته وکتل او ما
تاته ، پدې کتلو کښي نه پوهې یونم شه اثر موجودو ، چه
زهئي له نور و گور او فورا ستون ګرم او يوازې ستاد، یې هر
ملنگ شوم . تاما ته په اصل کښي د عشق او محبت خیږ او وړه

او فرمایه بجهت دی سخن و سکون کرد : نمایم حرص کوچکولو دی
مات کر او دخواه و شکاک فیکه دی اینه و یورننگه او سود
پیشه دشوند په راز پوه شوم ، ماته او بس داعلم بن صوتة او
بی الفاظ طوحا صل شریجه دحرص علاجی دی لعشقه په بلشی
نه کېزی .

هر عشق چه وی او هره لپلی چه چایه جان بیکار کری
دجال پرنیته وی که دعلم و معنی محربه له انسان نه بل
شی حرسوی اوله ذلت و حقارت نه ئی خلاصوی . دنیا حرص
او سیر گردانی دعشق له پرکتہ کېزی او سکار غان و بلیلی هدغمونه
فرق لری . هغه ملنگان چه په دغروکو خوشبئی خرک په دیدار
او خرک پو دینار بیسی گزبری په ظاهه یوشان معلو مبری مگر په
حقیقت کنی یوساز نه دی .

هغه خرک چه بی له یوه توک دودی او غور هدوکی بلطف
نلری هغه ته ستاد رگاه او نوری درگاه خه فرق ، نلری مکرچا
چه په تا پوری زره تری او ستاد دیدار غواری هغه یوانزی ستاد
دکور طواف کوی او ستاد دبوال سیوری دهمائی له ضیوری
نه بنه گمنی .

ستاد نی است بد گلزار بارندی یوازی بلیلوزه با پلی
دی او بس دا نور تول هغه هموئی مرغان دهی چه دخوبیز و
میزو دپار خجی او صاحی او همه و دیچ شل لو سل با غونه لتموی .
ای گرانی مینی ! ای بنکلیه هپرا ده ! ای د بنکلا اوناز

و نعمت مهمنی ! هفه خوک چه تانه و بینی او ستا عشق بی
په زرمه کبئی نه دی پیدا شوی هفه ستا در گاه مخاوار و
ته په قدر نه گوری ، ستا د بهار ارنرو نلری ستا په گلوونو
لکه بول او بلبل نه تپر پزی ، ستاد جزو بیو او آ بشارهونو
ستاد بنایسته غرونو او گنرخنگلرونو دنبایست احسان ئشی
کولی ستازد کواو هوسیوت په مینه او محبت نه گوری ، ستا
له گلوونو دکه خولی پری اغیزه نه کوی ، ستادک سینهونه
او شنی دری صرته هیشع معلوم بیزها .

گرانه وطنه ! ترڅوچه دخلقو په نظر کبئی ستا د حسن
او جمال شعراو احساس پیدا نشی او بی له غوري او خربزی
مری نور خه ونه پېژنی ترهفه وخته چه انسان اینو معنوی
او نظری ذوق او شعور پیدا نکری ستا محبت د دوی په زهونو
کبئی حای نه نیسی .

دغه دودی غریب عالم چه بی له نس مرولو بله سودا
بنلری او د عشق و مینی له جهانه ناخبره دی ستامینی او محبت
ته نشی سپدلي .

دوی له تانه دیری گتی و کری مگر ستا عشق بی په زرمه
کبئی پیدا نشو دوی لکه لپوان ستا په رموکبئی گه شو او دیری
غوبنی بی و خوري مگر ستا نشو .

په رنستیا چه عشق او مینه دگتی او فایدې په رنا کبئی
نه هوندل کپری اوله دغی لاری خوک د عشق مقام ته نه

رسپزی .

هو ! عشق د نفع او فایدې جغ ته سرنه تېتولى بلکه
شروع ئى په دغى قىربانى باندې كېزى .
عشق د سوداگرى متاع نه ده او خىتىور پې نشي پوهەللى .
د عشق درس بايد له بلبل او بۇراڭىنە واخستل شى اود -
د شعروادب په نغمىكىنى دولەن او هېۋاد عشق و مومۇ :
دا سىندىرى دوھەن شاعران وائى او شعروادب داڭلىشى
چە مۇنېلە دغە عشق سە اشنا كاندى .

لک ریتھیتا حل - مل ریجھر لیک و اونا بارنے کے
لئے اونا بارنے کے لئے اونا بارنے کے

دمسرانو عشق

شوك چه لوئى شى او دەھىزلىق توبتە لۇرى پى درجى تە ورسىزى ھە
بىا پە دغىسى دىيوجە پە يوه كوركىنى بلىزى خان نە سىزى او نە لەكە
ھلکان پە كوم سپىن مۇخ يا ملالو سترگۈخپىل زىز بايلى .
ھەھىكلە ددىنما پە سرۋاو سپىندا سى نە مىن كېرى
لەكە پە مال مىن سوداڭرچە شىپە او ورخ ددىنما پە غەم كېنى ورڭ
ويى او بىل ھېچ شى تەپام نە وي ، مال لاخە چە دخپىل خان، خپلو
لۇنوا خۇامىنۇ، دخپىل تېبرابىخەول مىنە او دوستى ھەم پېرى دومنە
غلبە نە كوى چە نورھەرخە ھېركىپى او يۈرازى خپىل غەم وشىارى .
ھىشان او لوئى خلق دغە تول مەجىتونە چە وارە خلق ئى لرى
پە يوه عشق قربانۇ چە ھەغە دەلت او ھەۋاد عشق دى .
دەمدە خە عشق پە اشىدەللىق ھىشان دەھىزلىق توب حق پىدا
كۈنى او د بابا توب مقام او منزلت ھومى .

خنگه چه ير طفل او كوچني دو هری نا پروهي په وخت
 کبني خپل پلار پېش ف او په غېر کبني خان وړ غورخوي ملتونه
 هم که هر خومره بې تعليمه وي د خپل خوا خوبز و مشرانو تيزکولي
 شي او د دوي په محولی کبني خان اچوی، خپل تول مقدرات دوي
 ته سپاري او په دوي اعتماد کوي بـ هـ اـ حـ عـ هـ بـ هـ
 د عشق په جاذبه کبني دغه موجود دی چه احمد شاه
 غورندي د پنځه ويست کالو حلمي د تولو پښتنو با با کړي اود -
 ديلی، په تختي کبنيو د پښتونخوا او پښتنو عشق
 احمد شاه با با ته لویه شهنشاهي وړ کړي او د ډېر و سپین ښېر و
 د ده با با توب و مانه څکه چه دی ګښتیاني مشترو او هفنه عشق
 چه په مشرانو کبني پیدا کړي په ده کبني موجود و .
 ده په دروغ خپل وطن او هېموادته داند دی ويلی :

ستاد عشق له و بینو د ک شوه حیدرونه
 ستاد په لاره کبني بايلی خلمي سرونه
 ناته را شهه زړي زما فارغ شئ
 بې ل له تا پي انديښني د زړه مارونه
 د ديلی تخت هېرومه چه را ياد کرم
 نه ماد بشکل پښتونخوا د غرو سرونه
 که ته ماهه دنيا يوخواته بل خوا
 نه ما خبر نه دی سه اخالي تشن ډګرونه

احمد شاه به دغه ستاقدار هپنه کا که و نیسو د تمام جهان ملکونه

خوک چه معنوی رسید او بلوغ ته و هر سپزی او د مشرتوب
درجه و مردمی هفه له وطن او همداد سره همد غصی عشق
پیدا کوی او وطن ته د عشق په نظر گوری ، هفه بیا د غرو
په خروکو ، د صحراء په امنو ، د وطن په ڪایلو او بوتون گنی یو
د اسپی تجملی او رهنا و یعنی چه هر خوک فی نقش لیدای او هر چاته
خان نه بنستو .

خنگه چه یو بنا پیرک حُلاندہ لمرنشی لیدای ، یو کوچنی
د حلمیتوت احسام نقش کرای ، د دخو تیقو د یوو پتنگان د
ستور و د یوو ته نه رسپزی ، دغه عالی شته هم هر خوک نرسپزی
او نقشی رسپدی .

داعشق د مشرانو او لو یو خلقو په برخه دی او بیل کیف
لری .

ددی عشق نبی او علامی بل راز دی او خانته شواهد لری .
تاسی دغه عشق او د حسن و جمال عشق سره بیل کری
او هنه منظره چه د مجنون او لیلی په عشق کنیتی و ینی الله ستگو
لری کری .

دا هفه راز میله ده چه د پلار او حُری ، د مرشد او هرید
د شاگرد او ا مستاذ ترمینخ وی او بی ل غم خوری او خیر خواهی

نور مظاہر نلری .

پدی عشق کبئی ناز و نیاز ، بی پیروانی او تغافل نه ٹھائیزی
او نه پکبئی ساقیب اوس ریبار مشته . له دی عشق سر رحم و عاطنه ،
ثبات او ممتاز همدردی لوایشار ملگری وی اوله هر راز تهمتر تو
فی لمن پاکه ده .

دلته لپو نتوب اوله خپلر ، پیر دیر بله پده نشته او نه پکبئی د
معشر قوله لاسه شکایت اوله ساقیبان سر حسد لید لکبئی .

له دی عشق سر د پیسو مینه لود مادیا تر محبت نه یو خای
کبئی . هفه خورک چه په پیسو مین وی او پیسی تولری هفه هیکله
یو قام په چان باندی نشی را تولوی . هفه کسان چه قومونه پری
غونلو پری هفه پیسی نه غربندوی او دغه مینه لعزم ٹخنه باسی .
حکوم اشخاص چه قصی گستی هفه پیسی نه گستی او په
بت شکن افتخار کوی :

داکپدای شي چه قلندران او درویشان دملت مشران
شي او خلق په مشرتب ومنی مگر د پیسو مینان او سود خوار
یابدی خواره هیکله د مشرتب لوره درجه نه منجی او نه
دمشرانو عشق پیدا کولی شي .

ای هفو کسانو چه د مشرتب آنرولری او لوبیوالی غواری !
سراشی ! چه د خود خواهی او تیتو مینور مراند چه او تنا بنو پری
کرو او دلمرو سپونی چه په خواکبئی خپلی خیسی و دروو .
سراشی ! چه له دی کو چنیو حالو والوزرو او لوره پیغا زو .

وکرو.

لاشچ! چه یزملى او وطنى شعر پيدا کر و اونه وطن
غزو او يرغو، کانزو او يرتويه په مينه او حیت و گزو.
که دغه شعر او دغه احساس شوندي اشويسيابه هر
پوبيل ته محظب معلم بيرزى او هيغزك به هېچجا ته په نفرت
نه گورى.

يوبيابي به دخوارانو دلباري کوي، يو عالم په ناچىن هانو
ته سەخ لاره بىسى، يو طبیب يە دەنچۈرمانو پە علاج پەسگەنچەكى
پوقۇي به دفعىيە پېتىي په اوچىن و واخلى او تول به مىولە بلە
خالقە بېرىنى،
لاشچي! چە هەدىغىي وکرو او ددىي پە جايى چە پەتىجان موژۇرۇ
دەيتىغا فارسىكى ياكى كىرو او دې بىر دەنۋەلە خالقە خىن كىرىغىزى

هاری هاری، هاری و نه پرمه هاری، هاری؟ و مسنه هاری
و مشنه هاری لای ری خیز اور هاری

هاری و اور بیتی هنری بیله پلیس ها تندله بی جیرمه و
و بیز رجیله بیله بیله اور میز بیله تندله بی رعیمه و
و بیز بیله بیله هنری بیله هاری

بر نفله هنری، بیز بیله بیله بیله بیله بیز بیله بیله
بیله بیله بیله بیله بیله بیله بیله بیله بیله بیله بیله
هفه خوابینه ملگری خه شوه چه توشه و روح به پی و رسه
لوبی کولی اویو ساعت به هم نه اپلیدو بیلیز خ
هفه کافی به اویس چرته وی چه دشپی بهی هم په
جیب کینی ساتل اویوه شبیه به می له خانه نه بیلول.
هفه ونی به اویس خنگه وی چه موینی پکینی تالونه اچول
اوله ملگرسه به مویو خای جنگل

دا شیان اویس یوه نشته او زه بخی یوازی یم،
هفه خاوری چه ما به په کوشوق رسه لوبی کولی باد
دیوری او زه اخو شحالی هم و رسه لاره
هفه دگاتو اولوبی میدان به هم و مان شوی وی
دگودر غاره به هفسی دنه وی، دخیز و نو خای
به هم بل راز وی

داخه و شو؟ او شه ساپینس شو چه نره ئى لە دى تولۇ
بېلگەم او بېخى يوانىي شوم .

نرە خوبى يو ساعت لە خپلۇ ملگۇنە بېلىدەم او بې لە
ھغۇي ئى ماسات نە تېرىدە ، او سى ولى يو ملگىنى نىرم
اوچاتە نە نزدىكىنەم .

ھنە بىلە ورخ چەنرما يو چخوانى ملگىنى دلتە ساغنى و ،
ما وە سەرە هغىي دەمەنچى مىركەۋىنگە او بىل سازىراتە بىكارىدە ،
ھغە بە خۇمرە خېچە شۇرى وي او پە زىزەكتىنى بە ئىشە تەھىز
شۇرى وي ، ھنە بە وايى دە او سى خپلە جامە بىللە كىرە
لۇ خپلۇ خراف ئاشتا يان ئى پېرىپېندەل .

ما تە خوردى نىرىشت دېرگەران و ، او لە ھرچا نە بە
پى بىنە گانە ، دە ھېشكەلە دا گەمان نە گان چەنرە بە لە دە
سەرە دەغىي پى پىروانى سۈم او دە مىينە او محبت بە ھېروم .
ماھم دەغە تصور ھېشكەلە نە كاوه چەنرە او دى بە -
دو مرە پىرىدى كېنۇ او زەرمىلىگەرتىيا بە پېپىن دو .

نە پوھېزم نە ماڭى دە تەرمىنخ چاتورىي كەتكۈچى و گۈزۈلى
او نە مۇنۇن نىرەونە ئى يولە بىلە تۈرگەنە .

دە خورنە ما دېرىخۇرۇ ملگىنى و ، ماولى دە قدر و نىكىرىلى
پى دە تە پە مىينە او محبت و نە كەتل ؟ سەئالى ئى زەنە و او
خە ئى نە دەلە دە كە دنا پۇھى پە و جە ساتە بىل راز
بىنكارە شو ؟

نره او س دغرت او اعتبار خاوند يم او دى لاچا نه
دى پېزندلى كە كوم بل علت او سبب موجود دى چەزه
او دى بى پە زە و نو كىنى لرى كىپوا پخانى ساربطه بى
قطع كرە .

بنائى چە دغە خېرى تولىپ سەنتىا وى ، ما دېرە مودە
خە توراوسپىن ولوستل او دى پە هماگە پخانى حال ئەتى ،
نرە او س لە كتا بونو او اخبار و نرسەن اشنا شوم او دى يوه
چىتى نشي لوستلى ، نرە پە يوه ماڭى كىنى دما مۇرىت پە
چۈكە ناست يم او دې پخپىل كوركىنى پۇزى نلىرى ، زما
خلق قدركۈ او دده سلام ھم نە اخلى مىگردا نو
ولى زما او دده دېلىتون سبب كېزى ولى زما او دده ملگەتىا قطع
كۈى كە يوتىن خە نلىرى او غريب وى ھەنە سەر بە سەرچىلە
اشنانى قطع كۈى او كە بە مىستە او كومك وەزەن كۈى .
كە د سىرىي بىر ملگە ناپىرە وى او پە چە نە پۇھېنى
ھەنە بە پوهە كۈى او كە بە ئەنچىلە مجلسە شەرى .

ھەنە انسان چە د پۇھى او لياقت دعوه كۈى او مخان دپوهانو
دېلى گىنى خىنگە دا قبلى شى چە دخپىل ھېۋادخولان او -
غرييان لە خىپلى مىنې او محبتە محروم كىرى او غلەم و پوهە
دېلىتون او لىرى و الى موجب و گىنھى ، داعادت خولە يوه
نلى انسان سەر فە بنائى .

لم او پوهە بابىد يىرسى لە نۇر و نە بېل او لىرى نكىرى

او نه دنیا عزت او اعتبار یو انسان له خوارانو او غریبا نونه
وشکوی .

هفه علم چه دکودو په بشان دوه خوازه ملگری بپلوی
اود غرور موجب گرzi له ناپوهی نه بی نریان او ضرس
هېر دی او هفه سواد چه سری له محیط او اجتماع نه لری
کوی اوله نورونه دسری زم توروی په حقیقت کښی
همدغه توڑ کتهوده او ما قول بی پکار دی .

که خوک غوارچه په اجتماع کښی ژوند و کری اوله محیط
نه استفاده و کری ، دعلم او لیاقت غرور دی له ځاندله
کری ، خپله هوبنیاری او دبل ناپوهی دی حايل نه ګنهی ،
سریتوب او انسانیت دی نه هېروی ، اجتماعی میلان دی
نه بايلى ، خوار و غریب ته دی په خوارو سترګونه ګوري ، له
ملگرو دی په هېڅ وخت او هېڅ حال کښی نه بېلپري ، بلکه
سادی شي اوله جماعت سو دی خپل غم شریک کری او خپله
خوشحالی دې هم دنورو په خوشحالی کښی ولتهوی خپل زم او فکر
دې له نورونه نه بپلوی ، یو ځای دی ورسه خاندی او یو ځای
دی ورسه ٻزاری ، ددوی په خوبنې دې کارکوی چه دده په
خوبنیه ڪارشی . خوشحالی او کامیابی همدلتله ده او
په یوازی توب کښی نسته ، هر خوک چه له نورونه پر دی
اولری شرهه هېتکله نشي خوشحالېدلی او په یوه پت او ر
سوزی .

د (من مشد شذ في النار) همدغه معنی ده او د
دنیا دوزخ همدغه بیواز پتوب دی .

YOUNG

زه او ته

مومن باید دلته داسی او رونه بل نکرچه کلی او بشارو
وسپزی او په لوگی دبصیرت سترگی هندي شي حکمچه
دا اور دحسد اور او دشیطان له کوره دی.

مومن به خپل دیوی له هفه او ره لگورچه په کوه طور
کښی په ھان بنکاره کړي او د زهونو او د ما غونو خونی روښه
کرو.

د حضرت ابراهیم (ع) پیروان باید پخپل عمل او یقین سور
اور ځانته ګلزار کړي او پخپل لاس د عالم د سپزیلود پاره —
دونخونه جور نکړي.

هر چاچه پخپل زهه کښی د حسد او مرکړ د دوزخ اور په
نشی سپزی او په سرو لمبو کښی سلامت پاته کېږي.
هفه خوکه چه له یو جماعت او جمعیت نه په نفرت او عناد

وزی هفه هروخت په سر او رکبی سوزی او تل په او رکبی
وی.

ته پدی پوه شه چه زما او ستا بېلتون لوییه گناه ده.
که دوه مین سر بېل شي پروا نشته حکم چه عشق
او محبت ئی نور هم زر یا تپزی او دوصال از زر و قویا کېزی مگر
د دوه و سرو نبو بېلتون او هفه بېلتون چه د بغض و حسد په
سبب پیدا شى عالمونه تباہ کوی او ملتو نه بربادوي.
نرما او ستا نزدی کېدل، يوکېدل، پخلا کېدل، ملگری
کېدل، دېرلوی اجرلىرى.

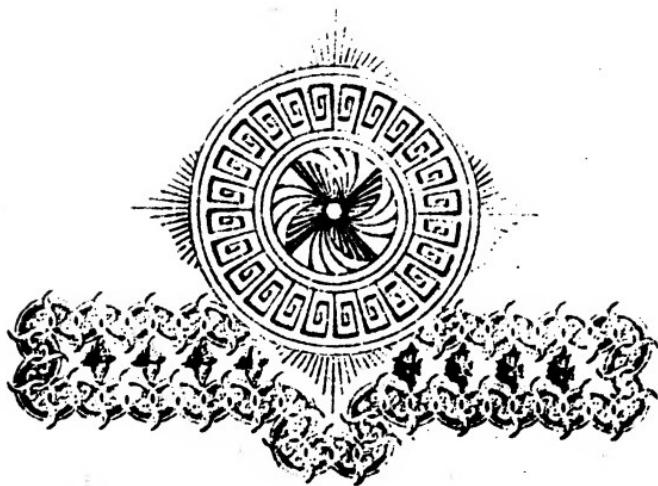
نره او ته دوصل دپاره يوچکه چه فصل او بېلتول د—
شیطان کاردى.

زه او ته به سر نزدی کېنۋ او ژىر ژىر به قدمونه اخلو
چه دغه فاصله دلوی خدای په فضل او مرحمت لە مىنځه—
واختىل شى.

نره او ته کە هەر خومەن نزدی شو ھما غورە خدای ته ھم
نزدی کېز و حکم چه ارۇمرو بە پەنگ و شیطان پىنچى بىز دواولە
نفسى او شخصى اغرا ضر بە تېرىپن و نره او ته به ھانىتىن گورۇ
دملت او مملکت خىر و سعادت ته بە گورو.

مۇنۇن بايد ملى او اجتماعى گىتى پە نظر كىنى و نىسواولە
لور افق خە نظر و كىرۇ نرە به ديوکېدۇ او نزدی کېدۇ دپارە
خېل ھەر خە لە تاق بان كىرم مگرتە ھەر خە لە ھانە مە قربانو.

او عمری مصلحت په نظر کېنۍ نیسه!

سترگی مه پتوی!

بنه و گوری! سترگی مه پتوی! خدای ته و رتگ دی
دقیامت ورخ ماقلونکی ده، سترگی پتوول، حق نه ویل، د
حق په ھای کبني چوپ کښنیاستل دېره لویه او عظیمه
گناه ده.

و گوری! او په ئییر خیر و گوری، که ستاسي سترگی
خلاصی شوپی که تاسپی هر خه ولپدای شوه، که ستاسي
بینائی معلومه شوه دېره لویه او ستره گته به و کرپی.
ستاسي دېری بد بختی، په سترگو غرپولو، لیدلواوکتلو
وسراکپزی.

تاسپی د سترگو په حکمت بنه نه یامست پوه شوی او پوره کار
موله خپلو سترگو نه دی اخستی.

ھفه کسان چه گوری او یونی غله ورخنی خه نشی پتوولی او

غدى پري نه لوپري .

تاسي خپلي سترگي غروي او گوري مگرته نه ويني
او خه نشي ليدي ا تاسي به واياست چه مومن شيه او وسخ -
پشنو ، تور او سپين بيلو دانسان او حيوان فرق كولي شو ،
كه مومن شه نه ليدي هرگون به دجاله موهر لاندي شري
وو يابه په کندو او كپرو كبني لوپلي وو په سم سرك به نه
ووسوان او بي لاري به تللو .

نه وايم چه او من هم دپر خلق بي لارپي سران دى او
سه لارپي پري ايښي ده ، دپر خلق له گريگون لوپيدى دى
مگرخانته نه دى ملتفت . دغه شان ليدل او کتل چه مومن
کري شو حيوانات پي هم کولي شي او دموتير له مخي -
او بنان هم حانونه په خنگوي ، وابنه او او بيه ويني ، له
پا نومزا او كمر و حان نه غور چجوي اوله حسي خطراتونه
دومه کوي .

دانسان ليده او کاته بايد له حيوان نه دپر خلق ولري ،
دبنيدام نظر باید دو هر سطحي او سر سري نه وي .
رائي ؟ چه مومن او تامي دخپل نظرا امتحان ورکرو چه مومن
خه ليدي شو که نه ؟ هقصد پي دانه دى چه داولی شبي مينا
په ما زدي گري غرمه کبني گورو ، يا به شوکروه لري يوشى معلم
چه انسان دى که حيوان ، سر دى که بمحه ؟ سپور دى که پلي
نر ما مطلب بل شان امتحان دى او بل راز سترگي پي په کار

دی .

هو ! نره هغه سترگی غواصهم چه خدر، خیانت، ریا،
تیگی، ظلم او تلبیس بلکه ابلیس ورنده داده کوی او دغه شیان
لیدلی شی .

نره وايم دغه خلق چه تاسی په لار و او کوشوكبئی، په
بازار و نوا و مساجد و کبئی یا په دواير و او فزار توکبئی په
کراتر او مراتر لیدلی او کتلی دی ایا تاسی دوی په رسنستیا
لیدلی او که استباها موکر پده .

نره گمان کوم چه دپرو خلق دپر خلق نه دی لیدلی او
و رسه اشنايان شویدی .

دغه سترگی چه له مونبز سره شته له کاره وتلی دی او
خه نه وینی ، دغه شان سترگی د هواله مرغانزاو د حمکی
له ھناوار او حیواناتر سره هم شته .

ھفه سترگی چه له سنگونوا او جسامونه ماوری نور
شیان لیدلی شی هغه زمونبز په کور او کلی کبئی له چاسو
نشته او مونبز په رسنستیا خه نه وینو . ماته داسودا په
تینگه پیدا شوی او زینه ته بی داخبره لو بدلی ده چه مونبز
خه نشو لیدلی که نزه غلط شوی یم نه ما سودا او باسی او ما
پوه کری .

ما خود بخه وویل چه نره له تاسی نه په رنیا و روح د—
ستور و لیدل نه غواصهم نره وايم دغه کسان چه تاسی ئی

هر ورخ خبری کری او ویر سر نخاع کېزی یا په موټرو ګیو
کښی ستاله نخه تېرپېزی تاسې ئی پېشى چه دا خوک دی
او خنگه خلق دی؟

هغه چه په بنبوښو ما ھیو کښی او سی، په اعلیٰ موټرو ښه
کښی سپرېنی نفیس لباسونه اغوندی، او بنه بنه خوک ګښه
خوری ایا په دوی کښی خایین، غداران، ظالمان او منافقان
نسته؟

دوی تول کاریگر لایق او صمیح اشخاص دی؟ دوی
دغه جایدادونه او دا دومره دېرې پیسې په هشرع دوں
په ڪار او لیاقت پیدا کړیدی؟
دغه نورچه دو دوی نه موی، دناستی ځای نلري،
په تن لفره او په خپته وېزی دی په دوی کښی دو هن
صادق خدمتکاران، پاک نفسم، زحمت کشه او لایق اشخاص
بېنې نسته؟ دوی تول له خرچي بېکار او غیر مستحق اشخاص
دی؟

تاسی بنه وګردی؟ او دېر غږو ګړئ که دلتنه خایینان،
غدارانو او ظالمانو په ظلمون، رشتون او خیانتون عالي
قصرون، نفیس موټرونه، پاخه جایدادونه او لور مقامونه
پیدا ګړی وي او دېر بنه خلق او صالح اشخاص چه لس
شل ڪاله ئی دو هن خدمت په حداقت او پاک نفسي ګړی
وي هغه نن خوار وزاري، بي کوره او بي او ره ګرنې اي او هیچ

نلری نرتاسی یتین و کرپی چه مونبز سانده یار او خه نه و ینو:
 که چپری در ندو بازار نه وای او خلقوبنہ او بد لیدی
 هیچکله به دغسی نه کپدل او نه به و شروی .
 که زمونبز په سترگو پر دی نه وای در شوت خورو په کور
 کبنی به دا بنا یسته پر دی نه خرپدلي او د قصور خاوندان به
 په قصر و نو او ما نیر کبنی او سپدل .

دزماني تغير

که تاسي هېر زهی نه ياست او سترگى نه پتوري نو
 په دغۇلۇنۇ كېنى پە عالم كېنى دېر لوي تغير پېش
 شرى او زما نه بىخى بل ران شوپىدە مڭر دا تغير محسوس
 نه دى معقول دى او دعقل خاوندان پىپى دېر سېنە پوهېلىشى.
 دانسان وجود كە شەھم پە ھەماغە پخواقى حال دى، ھاغە
 دوھ سترگى ، دوھ خوبى و نه او دوھ پېنى لرى مڭرهە خاچە
 نزلىيدىلى شى پخواپى نشولىيدىلى ، هەفە شەچە من ئى او رىي
 پخواپى نشۇ او رىيدىلى ، ترەھە خايىھە چە من رسېزى پخوا
 نشۇرسېدىلى ، پە ھەفە شى چە من پوهېلىشى پخوا نه پوهېدە
 هەفە شەچە من ويلى شى پخراپى نشۇريلى .
 خوکالە پخوا زەمبىن تۈكۈرانداو مىزدى رانۇرە مۇنجلە جلب
 لا ندىي مندىي و هلى مگرىنە ساسەرە پە مۇتقۇ كېنى يوھائى

سپاره دی او هغره مره فرق نلر.

یو وخت و، چه مو بنز به بسد کارونه بنه گنبل او
ستايل مو، بيا يو وخت راغي چه په دغر ستاينو شرميد و
او چوپ شوومگراوس بد وته بد او بنوته بنه ويلی شو:
زنه چه نن خبيل ځانته گورم او د خبيل شعور او ادرائک —
تفاوت سبعوم پوهنهم چه په دنيا کبني دېرلوی تغير او
لوی عرول پېښش شوی او نه مو بنز په هپوا د کبني في هم
دېر تاثير کړي دي.

يو وخت و چه ما به هنه خروک بنه ګانه چه چاته به ئي
زيان او ضرر نه رسپدہ ملګر خه مرده ورسنه په —
دغر مره بنه توب نه قانع کېدم اوله بنو خلقونه ډي بنې
بنې ازرو ګاني هم غوريښتلي، ما به ويل بنه سري هماغه
دي چه په زئه کبني في د وطن او ملت د پاره بنې ازرو ګاني
او بنه نيتونه موجردوی، ملګرن پدی هم نه یم قانع او
هنه خروک بنه بولم چه بنه بنه ڪارونه کوي او د ايشاره
او فدا کاري په ميدان کبني داخل وي.

دا يوازې زماحال نه دی نور هم دېر ملګري شته چه بې
عمله آيان ڪافي نه گبني او تشوراز و ګانوته په شهه قيمت
نه دی قايل.

که خروک نن له مو بنز نه ستاينه او محبر بيت غواري
او ازرو لري چه مو بنز ورته بنه وفاير او بنه في وګنر هنه

دې پدې باندې پوهشی چه تشن لستونه او بې لاسه -
لستونه مونبند نه خربنبو بلکه کار او عمل ته گورواو د
هر چا جدو جهد ، قربانی او فدا کاری په نظر کښي نیسو
مونبند او سله پخوانه زیات هرنښیار شوی یواوسادګان
نه یو . مونبند خلق پېرېنزو او په زه و نوکښي د ہېرېنې پوهېزون .
مونبند رښتیا و پلی شو ، زه مونبند په زه و نوکښي بې
د خدای له و پرې بله و پنډ نشته ، مونبند حقایق خرگندوو
اوحق وايو مگرددې کار پاره په یوه ترتیب قایل یواو
هغومه شمې وايو چه خلق پرې پوه کولی شو .

مونبند دھان او دبل دپوهولواو و یښولو ټینګه اراده
لرو او دا کار هېڅکله نه پرېن دو . مونبند غوارو چه
له اعمالو او افکارونه دلوی خدای په توفیق خیرې او
ناولتیا گافی ورکې کړو او د ضرورت په وخت کښي د ہېرې
ناپاکه جامې په تیز ور تکورو او په خوبارو پې ووهو .
مونبند ځینې لور کسان و یښو چه اخلاقنې د ہېر تهیت
دي ، په بد و او تاوړه اعمالونه شرمېنې ، د فستق په -
شهرت پروا نلري ، خیانت ور ته بد معلم مېنې ، په پر دی
ناهوس د ہېر زد ور در ځی ، په رشوتونو قصرونه یلو -
ماهني ابادوی او په دپرو هسکو ځایونو کښي نامست دی .
مونبند غوارو چه دوی خپل ځانونه اصلاح کړي او په
رښتیا تو پې و باسی ، خپل خدای ته سرجع و کړي او په

پکو اعمالو خپل سیئات ووینئی او پخوانی عادتونه —
پرپن دی .

ددی زماپی همدغه تقاضاده او دزمانی تغیرله دوی
خنه دغه نفسی تغیرغوارپی . که دوی غوارپی چه زمانه
ئی سوانکرپی او خوک ئی سترگوتە خلى وەرنورپی باید
خپل ھانونه اصلاح کرپی او پو، شى چەزمانه بىل ساز-
شوه او بىل راز خلق غوارپی .

براپرنه دی

صعراته ولارم هیچ کافنی له بل سره براپرنه و، غرۇغۇ
ته و ختلەم ھىینى جىڭ او ھىینى تېيت و، پە باغۇنۇو گۈزىلەم
دەپلىوبۇتۇ ودە او لۇرىتىا يورانى نەوە ، درىياب كىبان
بى ولېيدىل يۈلە بله پە تول كىنى براپرنه ختل ، دەوا
مرغان ھەم ھىینى غىتى او ھىینى واپەۋ ، سبارونە بى وكتىل دھىين
كۈرسو دەپالونە اوچت و او دھىينونە و ، كۈرسونتە نۇقۇم
ھىینى غولى لوى و، ھىینى واپۇ ، پە دوايرى كىنى و گۈزىلەم
تول مېزونە او تولى چىركى يوشان نە وې ، كىتا بخاپى بى
وكتىپى درىستوكتابو قطع او حجم براپرنه و، ھېۋادونە
بى ولېيدىل ھىینى تاودە و، ھىینى سارە ، انسانان بى وكتىل
خوک جورە او خىرك ناجۇرمۇ ، شوک سەرنىدە واو خوک بىنا .
د لوى خدائى كىتاب بى بېرىتە كىدا خبرى بى پىكىنى

ولېيدى :

ایا پوه او ناپوه برا پیر دی؟ دسرنده لو بینا ترمینج
 خه فرق نشته؟ دد درخ لو جنت خاور ندان خه تو پیر نلری?
 نور او نلمت يو لاز دی؟ پدی پو نستن خار بیس شرم
 او په عالم کبئی پی بیا سترگی و غریقی. منه فرقونه چه
 په نزرو انوا عواوا جهنا سوکبئی و، په انسان افرکبئی يو په

سله نه ریات معلوم بدء.
 هفه بنا پیریان او دیوان چه خلقوله کوه قاف نه هفه
 خواله تول ما، په دوی کبئی ولیدل، دپر بستو او لعینا نو
 په معن پوه شوم، قصابان او سپانه می و پیژندل.
 عدل او نظم، علم او جهل، خیر او شر، سعادت لو شقاو
 فرقونه راته واضح شوه.
 پدی منه و پوه بدء چه:

جودانی قدریو لعل کبئی موندی شی نور جهان واره د تر و کانو غردي

هماته دا معلومه شوه چه د دې رو لو یو ملت او لو یو تو لنو
 قدر او قیمت په یو شر تنو پری تری وی چه که هفه و جنی
 لیری شی هیچ ور تنه له پاته کبزی او د متمدنوا قوا هوفرق
 له و حشیا غونه په یو شون قتو پاندی کبزی.
 لکه چه د افسان په جسم کبئی منح سترگی، پوزه چه

په وجود کبی دېره محدوده او لینه حصه ده یوا نسان له بلخنی
بېلوي د غسی ملتونه او تولنې هم د یوشو محدودا شغاصو په
وجود امتیاز پیدا کوي او بېلینی .

په هر مملکت کبی یو خرتنه محدود اشغاص وی چه د -
هغه مملکت سترگی او پوزه گنل کېزی او د یوه هپواد نوم او نشان
لړروي .

کله چه یوا نسان پخپل هټول وجود کبی دوه سترگی لري
چه هغنو په بینائی د جهان لوړی ژوری ویخی او سمه لار -
پېژنی یوه جامعه هم خرتنه لري چه د هغروي په بینائی
او بصیرت یوی خوا او بلی خواسته حرکت کوي او د ملت سترگی
گنل کېزی .

د های لامله بنه او بد د دوی په سترگولیدل کېزی ،
د فکر کول او خیر و شر سخن لړوا مید دوی ته کېزی ، دهرا
سترقي او لوړتیا د دوی د سی او عمل محصول باله شي او
هرڅه په دوی پوری مربوط او موقوف وی . کله چه په
نزو شپه کبی یو تړنگی خلق چېرتنه سروان وی نزو دیروه
او چراغ له یوه یا دوه تنوسه وی او نور ټول د هغروي
په رنیا کبی روان وی او لاره ګوري ، که دغه درنیا —
خاوندات له دوی نه بېل شی ټول په تورتم کبی پاته کېزی
او بیا خرن کندی کېږي نشي ليدائی ، د عقل او فکر رنها هم
له محدود درا شغاهو سروی مئرفا يده في عامه وی او

هړچانه لاره بشی .

یو ملت باید درنها دخاوندانو قدر وکړي او پدھې پوه
شي چه بې له دوی نه په تولو باندې تورتم او تیاره
سراحي او لاره ورکېزېي .

هغه مشعل چه موښز ته د لاري تیټه و پاس سړ بشی
او زمزونز مخه -، ناکويي دروي په لاس کښي دی او دروي
پیداکړي ، که دوی نه ورنا نشته او په هر قدم کښي
دلوي دلوا او پر پو تلو خطرات موجود دی .

د اسلام در دمنو!

عابده! همه شهدجه ته بی په دېرو وظایفن او نیافلو
کبئی لهری د خدای د مخلوق په خدمت کبئی دېر سبے -
موندل کېزی:

نرا هده! خه شی چه ته بی دخان په وښی کولو او
نفلی رو شو نیولو کبئی غواړي د مساكینلو فقیرانزو په مرولو
هم لاس ته درجی.

عارفه! چوپ کبئنا ستل او د خلای په فکر او ذکر
مشغولې دل عبادت دی مګر نیو ره ورو ته حق ویل او حق
بیا نزل دېر لوی او ستر عبادت دی.
مسلمانه! د قرآن تلاوت ثواب لري مګر په قرآن باندې
عمل کول فرض دی.

ای د تقوی او، یا خست خاوندانو تاسی له خپلو کو تنهیو

سرونه ساروباسی له دی سپینو خادرونز مخونه رابنکار
کری او په عالم کبني ستري وغروي چه دخنای دخلرق
خه حال دی؟ او په شه ساز مصیتو نراخته دی په جهان
کبني خه مظالم او خرمه بې رحمه موجودی دی?
تاسي انصاف وکری؟ چه تسبیح اړول د پرثواب لري
که په سرو غرمو کبني یوې کول او یو مسکین مرول؟ په
جای نماز با ندی قرار کښينا ستل بنه دی؟ که د خنای په
لاره کبني ستري کېدل؟

ربنکتیا ووا یاست چه دبل په خیرات روژه ماتول دېر
ثواب لري که خپل مال له مسکین او فقیر سره خرهل؟
خپلی ستري پستول بنه دی که دبل ستري خلاصو!
د یوه ضعیف پېتی پخپله او بزه اخستل د پراجتری؟ که خپله
مسله دبل په او بزه اچول؟
ما پوه کری؟ چه پا د خنای دخیرات او شکرانو په اخستلو
د پرخور شعالېزی؟ که په درکولوئی؟

راشی؟ د خنای رضا او د اخترت ثوابونه په گرانوا سختو
کارونکبني او د خلوق په خدمت کبني ولېری؟
یو مظلوم د ظالم له منګولر خلاص کری، د یوې کونډې
په سر پوسې في واقري، د یوه یتیم او منکي پاکي کری؟
یوه پورورې ته پور ورکری، د یوه رنځور دار او د مل
وکری، د غه خواهان او غریبان چه د پاک خنای هادق

او ساده بندگان دی خپل خدمت ته مه را بولی او مه ^{میریا}
کوئی ، بلکه تاسی د دوی مریدان شی او خدمت پی و کریخ
دخلای رضا او دخلای جنت په دغه دول حاصلون شی او د
دینا گته په هفه بل صورت لاس ته دریخ او در غلی ده .

د سیا فکر

هغه خدچه دريا او تذويير په پردوکنې پتہ او س
خړګندېږي. تراوسه پورې شپه وه، تورتم و، تيار وه،
هچا هېڅ نه ليدل هرڅه د توري شپې له توري پردي -
لاندې پتہ و.
ماته نه ليدې تازه نشوم ليای، زما په سترګو او
ستا په مخ پردي پرټ وي، ماته نه پېژندل او تاهم
څيل ځان نشو پېژندل من د حقا یقوله مغې پورونې
پورته کېزی اوښه و بد ځان بشکاره کوي، ته پدې پرء
شه! چه پس له پنه خوک خپل معایب نشي پتولی. که خرک
هر خرمونه کوښښن وکړي چه خپل نواقعن پتہ کړي او -
بنایسته رنگونه در پورې و منې کامیا بهدل شی او -
خوارې في خه ځای نه نیسي.

که خوک هوښیار وي هفه باید دخان اصلاح ته اساساً
متوجه شي اوخان ونه غولوي . هفه و داني چمن سبا
مزپنۍ په آخېرونو نه تهينگېزی اوږندګ وړونځن فيټ -
بيفا يدې معلومېزی .

موږن باید د خپل اټلونکي شوند د پاره پاخه د پوالونه
جګ کړو او پوخ تعمير بنا کړو .

له هفه کوره باید روړو جه نن سبا لوړېزی اوږنگېزې
سرې باید د اسي کور جھوک کړو په ډرامنواو لمسيانو
شپې په پکښې هم تېري شي او و داني په چه وي .
مطلوب دانه دی چه ټول به له کانو او ګټو جور شو
وي او د خټو په ځای به پکښې سمعت لګبدلي وړی څله چه
دغه راز کوره ونه خولان او غریبان نشي جوره ولی ، زمانا
مقصد بل راز کور دی ، د اسي کور چه یو خښته به ټې هم
ظام او خیانت په پیسو نه توګه جوړ شوې او په ودانلو
کښي په مظلومان نه وي آزار شوې .

هو ! سنه کور هانه دی چه همسایه ته ئی خسر
نه . ټې رسپدلي او هېڅله ئی دبام واورې دبل په بام نه
وړی لوبدلی ، لوړی لوړی ګڼاهونه پکښې نه وي شوې ، د فسا
او خسر فکر نه پکښې نه وي موجود .

سنه کور دانه دی چه بنا یسته او رسنگېښې پر دې پکښې
خړورندې وي او سنه سنه خوراکونه پکښې و خړل شي یاده

نفیس سامان او لوازم ولري .

دا شیان وي او که نه وي مئر پچپل حق قناعت، رحم
او عاطنه، عفت او فضیلت چه په کوم کور گبني وي
هغه بنه کور دی او هېڅکله نه وړا نېړۍ کوم کور چه اهل
او صالح او لادلري او ماران ولرمان پکبني نه وي قصر
وي که جرنګر هغه کور بنه کور دی او سعادت په —
همد غسي کور ونو گبني وي . دغه راز کور خواران او غربیان
هم جوړولی شي میکن سیم غیر مملکت ټولنځای ئی هېڅکله نشي
پیدا ګولی .

هر شوک په څانته په دنیا کنوي کور چور وي بايد د -
حمدید دا بیت واوري :

که دې نکری په نېکیونځ و نام لور
په دوه چومه دې دخترومشه با لمور

پخوانی دیوی

کله چه سری یوازی شی او خرک نه وی نوله خیال
او تصور سره فریات سروکارشی او راز راز فکر نه کوی.
خوک' چه له دغی فکری هرا قبی سره اشنازی هفه پوهی
چه انسان په دغسی وخت کبی هر خه په بل طزوینی او د
جهان هرمه ذره ورته مسکندر آئینه شی .
په همد غسی مواعع کبی سری په پچه خبری او کشمیر
وینی او د مرغانو په همیر کبی ساز راز نغمی اوری . زه هم په
حکرته کبو ، یوازی ناست و م او فکر و بورم ، خاغع یو
منتش رف بنکار پده هر خه کبی آینی و او زهاد —
خیالاتolle تلون سره فی هرمه مرسته گونه . دغه راز رفرنه
سری ددی وخت په و داییو کبی نه وینی او د پخوا وخت
تعمیری وضعیت سری ته بنی . داکورکه خه هم زورلو

پخوانی دی مگر دبرق منزی و هر ته سانشو تلی دی او سامان
ئی هم نوی شویدی. دلتہ پخوانی او و سفی نوی او ناره
شیان یو خای شوی او عجیب منظر لری .
د تجدد او نوی عصر آثار او استازی دی کاله ته لخی
دی مگر دکور ساختمان ئی لانه دی بدل کری .

په کور کنی که خه هم برق لگینی مگر پاس په رف
باندپی د تورو تپلو مسینه دیو اینبی ده چه مخصوص نقش
ونگارلری او دره درپی طبیعی ئی تشکیل کریدی ، په خنگ -
کنی ئی یوبل دول چراغ هم شته چه د شمع بلولو د پاره
جر شوی او و اوس په لب و کور و نوکنی پیدا کنی هفه خرا
و رخنی د خاوره ینو تپلو لامتین اینبی او سرپی پوهیزی
چه د غوغچرا غو هر یو پغپل و خت کنی دا کور رنگاری او
دی خلق توئی په رنها کنی د هرچی شپی تپری کریدی مگر
او س د تولو دوره تپره شویده او د شپی په کوتاه کنی برق
لگنی .

زمانه و خت په و خت نوی شیان له ځان سر
راوری مگر زاره خروک هیسته نه غر خری او په جاؤ
ځایونو کنی خای و رکوی . د اعادت بدعاadt نه دی باشد
په هر کور او هر همواد کنی همد غمه عادت جاري وي او
خرک د چانه ره خدمتونه هېرنکری مگر کارونه باشد و خت
په و خت له نوو شیان نه واختسل شي او په کور و نوکنی

نوری سنا گانپی پیدا شد.

نوي ساهاه کا پي پي، نوي ساهاه کا پي پي، نوي ساهاه کا پي پي،
 نر مانه بنائي چه نداره شيان له کاره وغور خوی او-
 نوي هم نداره کاندی چه دخور محليوشی مگرانسانان ئى د
 نر مانی په تاخچو او ره فونق، دتاريغ په پانوکېنى ساتي او
 ۱۱۰. حتې خایەن ئو كېنى ئى بىن دى.

په اوچنځایوښې پی به
هله چاچه لمری هل دټپوځاو، ینه دیوه بله کړي
د برق له مختنځ نه پی پوهان په کمه ستګه نه گوري
او قدر پی کړي .

وقدرتی نوی .
انسان او جهان په هر وخت او هر حال کنی یوی
سرنا ته محتاج دی او دا سرنا وخت په وخت خپل شان
او صورت بدلوي او په ظروفو کنی ئی تغير ائمی دهمدغه
بدلون او تغير په اش انسان دعلم و معرفت په لورولی او د
اتان او تعلم کشون بار کای

پوره په زیارتلنو او نجی بیت ماین په
هله چا چه د خاوره د یوه جوړه کړي او هڅه چه د -
مسود ښه سازه کړیده یا ئې د بنیښی په فانوس کښی کومه
شمع لګولی ده د برق او بریښنا تر مختتع پهړی هر یو
کو بنیښ کړی چه درنځا ذپاره یوه وسیله پیدا کړي او د بشر
تیاره خونه رنځا کړي ، دوې هر یو د نور او رنځا پالموټکی او
روزونکی دی چه د بصیرت خاوندان وړته په د هر قدر
او احترام ګوری .

او احترام کوری .
هفه رنها چه دخا وروله تپلو پیدا کنی ، هفه نورچه

له لمر او سپورتی شخه مارچی، هنجه برق چه داوبوله جریانه
حاصله پزی بی دظرف او محل له تبدیله شه ده فرق نلری .
که شرک په دغوز ظاهری صورت یونونه غولبری دغونزو -
احاد شو قالبونزو او ظروف فوتیه نه گوری دشتر شمرو او پینی په -
بوتو، دغونز انو اونز یتون په ونوكنی یوه رننا او پیورا ز تپل
موجود دی چه په هر راز دیوه کنی پل کیفت پیدا کری .
که سرچه هنجه تپل چه په دیوه کنی وینی په پنه کنی
و وینی یا دخه سیزونکی برق چه په برقی نفریز کنی گوری
په او بیو کنی ولیدای شی ، هنجه ته اورد او اوبه دومنه ده
فرق نلری لو دجهلن په هر ذر کنی یوه رنرا وینی چه حتى
د محرا په کانو کنی فی هم پیدا کولی شی .

هنجه نز چه کلیم په کوه طور کنی لیده دزیتون په هرمه
ونه کنی شته مگر هرمانه سترگی غواری . که دانسان تعقل
قوی شی او دحرا سو په بند کنی محصور پاته نشی رکه خه
هم د پسر موجوده علم هماغه رننا ده چه دحرا سوله کرکیو
رانه شتی ده او بی له د پنه په ده یاندی تیره شپه ده) په
هر شی کنی یه یوه نور گوری او د وجود په نری کنی یه دا
تور او سپین نه وی .

او من هونین دحرا سوله تا تیر لاندی را غلی یو چه په
قیلو غور لاسونه په پنه او پنداشنه و چووا و د سترگو کتل یا -
لامسه قوه منز ته حقیقت بل راز کوی او ظرف ومحل را ته

غتلىف ائنزع او اجنباس په مخکبىي دروى.

که دغه راز راز لوبىي او منگى چه په هر كوركىنى په بېل
بېل صورت و يىنۇرەمۇنىز دىنظر مانع نشي نويپە هر كوركىنى
دېرىپى و يالى او چىقى او بە دى او دەتولۇ مشرب يۈدى،
كە مۇنىز دىسىند او رو يالى، گوھى او كارپىز، واورى او باران
په شەكلەرنى، صورت تۇنۇ او نۇمۇنۇرۇنە غرلەپىز پوھېز و چە
ھەمدەغە يۈشى په خەنۇمۇنىز يادۇر او نۇمۇنىز حراسۇر اتە
واورە او باران دوه شىيە كرييدى. پە حقىقت كىنىي ھەمدەغە
يۈچلەوت دى چە پە خەتكى، ھەندىنانە، توت، انگور، ناك،
منە، شفتالۇ او نۇرەو كىنىي ئى حلول كىرى او پە ھەمل كىنىي
ئى بېل صورت بېل رېڭ بېل خۇنىد بېل نۇم پيدا كىرى دى.
دغە لوى او وارە خەمونە چە دېلىو بېلىر مېھۋو او دانۇشلىقىنىز
او عرقۇنە پەكىنىي پراتە دى قول يۈزۈز كېف لرى او دېجىورى
او ارلېش پە مىنخەكىنى خە دېر فرق نشتە.

پە دغىسى كىتنە چە سرى لە صورت تۇنۇ مەھە خەوا و گورىي
پوھېزى چە كورت او شەرمىبى لېيپى غەركى راوتلى دى او -
مايىعات و جمادات زەمىنەن احسام او شەعور بېل كىرى.
ھەفە و خەت چە زەمىنەن تااس لە ما دى ياتونە قطع شى او بىردى شو -
بنائى چە دىن و بىچى حام او معرفت بل راز شو او دغە رىنابل شافى
و وين، دىن و رېچى تىرىرى و سايىل بە لەكە دەپى كۆتى بې كارە
و كەپى لە كارە و لەپىزى او خەنم و پوھە بە پە نور قالبۇنوكىنى ئاشنكار كىرى

د افغان جاهد اطلاعاتي مرکزله خوا

خپاره شوی کتابونه

- ۱ - میارز شهید .
- ۲ - دزندان سوغات .
- ۳ - وجدان وهی په باده .
- ۴ - زور حمام
- ۵ - موتبن په چا پسی نه څو .
- ۶ - ظاهر شاه .
- ۷ - اجتماعی نظریات .

خطاط ، نورالدین «هزیار»